

JAU

9547

Az Iparművészeti
Múzeum
Forráskiadványai

I

Somogyi Árpád-
Weiner Mihályné

Fejér megye ötvösművészeti
és önművességi emlékei

Quellen- Berichte
Des Kunstgewerbe
Museums

I

A. Somogyi-
M. Weiner

Denkmäler
der Silberschmiedekunst
und Zinngießerei
im Komitat Fejér
in Ungarn

Budapest

1969

Az Iparművészeti
Múzeum
Forráskiadványai

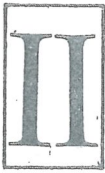
I

Somogyi Árpád -
Weiner Mihályné

Fejér megye ötvösművészeti
és önművességi
emlékei

Budapest

1969

Az önművesség területén más szempontokat kell követnünk, más mértékkel kell mérnünk, mint az ötvösség területén, — mert, bár az öntésnek Magyarországon az egész országot ellátó nevezetes központjai voltak, az ónedény, az anyag kisebb értéke és egyszerűbb megmunkálása miatt természetesen kevesebb megbecsülésben részesült, mint az ötvös-tárgy és inkább használati, mint reprezentatív célokra készült. Az ónedény nem jelentett vagyongörzést, mint a nemesfém-ötvös-tárgy, — emellett maga az ónanyag lágy és hajlékony, törekeny, hőre, ütésre érzékeny. Az ónedény a használatban könnyen deformálódott, megrongálódott, — ez esetben többnyire nem állították helyre, hanem eldobták, vagy újraöntötték. Ez az oka annak, hogy bár XVI—XVIII. századi családilevéltárak iratai, vagyoneleltárai, hagyatéki, stb. okmányok bőven sorolnak fel háztartási ónedénykészleteket, ebből a nagy tömegből nagyon kevés maradt fenn, eredeti helyén, családotknál, magánkézben ugyszólván semmi. Így állt elő az a helyzet, hogy a XVI—XVIII. században a nemesfém-tárgyaknál sokkal nagyobb tömegben készülő ónedény, ma ezeknél sokkal ritkább.

Az ónedények megörzési helyei, az állami, köz- és magángyűjteményeken kívül, többnyire a protestáns templomok. Urasztali edények között előfordulnak 200—250 éves, néha még régebb darabok is. Miként felirataik igazolják, — ezek leggyakrabban oda és arra a célra készültek, ahol ma is használatban vannak. Tipusuk, illetve jegyeik szerint többnyire Magyarországon, néha helyben öntettek. Ezek alapján képet alkothatunk a régi magyarországi öntőművesség termékeiről. A tárgyi emlékek két—három évszázad önművességi alkotásaival ismertetnek meg, de az oklevelek sokkal korábbi idevonatkozó adatakat is szolgáltatnak. Magyarországi oklevelekben a XV. század közepétől, egyre sűrűbben említenek öntőt, ónedényt.

Az öntés nagy központjai évszázadokig elsősorban Erdélyben és a Felvidéken voltak. Felsőmagyarország többé-kevésbé az osztrák és cseh kézműiparhoz igazodott, míg a német kézműipar bizonyos hatását az erdélyi öntőmesterek körében figyelhetjük meg. Készítményeiket az egész országba eljuttatták. Beütött jegyeikkel ellátott ónedények az ország egész területén feltehető. Oklevelek említésein kívül főleg a tárgyi emlékek vizsgálata szolgáltatja az önművesség történetének további forrásait. A beütött mesterjegyek tanúsága szerint a XVIII. században emelkedik magas színvonalra a Dunántúlon Buda és Győr öntőipara, míg a századfordulón Sopron emelkedik ki. Egyidejűleg Pest, Miskolc és Debrecen helyi öntőiparának megerősödését tapasztaljuk. Ónedények közül a XIX. század közepéig készültek iccek és más ürmértékek a Dunán-

túlon, jegyeik szerint pl. Kászegeen és Mosonmegyében is. Az ónedény a XIX. század közepén végleg eltűnik a gyakorlati felhasználásból és átadja helyét a keménycserépnek, a porcelánnak és a különböző új fémvegyületeknek.

Magyarországnak, s Erdélynek sem volt kiaknázásra érdemes önelőhelye. A nyers-ón többnyire Ausztrián át, a nagy sziléziai, csehországi bányákból került hazánkba. A kész ónedény behozatal ezzel szemben egész csekély volt. A behozott nyers-ón magyarországi mesterek műhelyeiben került feldolgozásra. Bár a magyarországi nagybirtokok sok tekintetben háziiparra, önellátásra rendezkedtek be, udvari öntőtől soha nem hallunk, bár ugyanakkor számos udvari ötvös, óras működéséről van tudomásunk. Legfeljebb arról van tudomásunk, hogy saját nyersanyagot adták át az udvarok bizonyos öntőmestereknek feldolgozás végett.

Az öntés Magyarországon, így Erdélyben is, mindig jellegzetes önálló, polgári iparág volt, amit céhbe tömörült mesterek üztek. Azonban, az egész országban, így Fejér megyében is látjuk jeleit annak, hogy sok kontár is foglalkozott vele. Az öntés aránylag egyszerű felszerelést igénylő és könnyen elsajátítható munkamenetének következménye az, hogy sok olyan iparos is üzte, akinek ez nem volt tanult és bejegyzett mestersége, hanem csak időnkénti "mellékfoglalkozásként" üzte. A "minőségi" vagyis művészi munka helyett, ezek inkább csak önozást, sokszor durva utánöntést végeztek, tehát kifejezetten ipari tevékenységet folytattak. Meg kell ezért különböztetnünk a beütött mester- és esetleg városjeggyel ellátott öntő-tárgyakat és a jelzetlen munkákat, — már csak azért is, mert a céhek az edények öntésére kerülő nyersanyag összetételét a legszigorúbban szabályozták, s a szabályok betartását a nem céhkeretben készült ónedények esetében semmi sem biztosította. Ezeknek anyaga is, megmunkálása is, többnyire észrevehetően silányabb.

Fejér megyei öntő-jegy eddig nem ismeretes, bár tudomásunk van arról, hogy a Státtinből 1813-ban jött Peickhardt Ferenc öntő Székesfehérvárott működött, itt is lett polgár. A megyében található, mester- vagy városjeggyel jelzett edények legnagyobb része a közeli Budán és Győrött készült, — de feltalálható néhány bécsi és csehországi ónedény is. — A jelzetleneknél pedig fennáll a helyi kis mesterek, öntők kezéből való származás valószínűsége.

A fejérmegyei önelmékek jellemzésénél, azoknak meglehetősen egységes stílusáról kell szólnunk; egyszerűségük egyáltalában nem lebecsülendő. Magának az ónnak, annak ellenére, hogy nem nemesfém, — szakszerű megmunkálással, sima felületein, olyan hatás érhető el, mely megközelíti az ezüst szépségét, színét és fényét. Az ónedény formaadását a gyakorlati rendeltetés szabta meg;

előállításja, és legnagyobb fogyasztója, a városi polgárság gyakorlatias, józan ízlése alakította évszázadokon át.

Az ónedény Magyarországon, a reformáció terjedése idején vált általánossá. Az egyszerűséget hirdető protestáns egyházközösségek urasztali edényként többnyire ónedényt szereztek be, illetve ilyent kaptak a hívektől ajándékba. Ezek a körülmények együttesen olyan ónedénytípust alakítottak ki, mely a kor díszes, gyakran bécsi, vagy bécsi munkák hatása alatt készült nemesfém műveivel szembeállítva, egészen más szemléletet tükröz. Az ezüstmunkák díszes, főúri és egyházi barokk megjelenésével szemben az ónedények a barokk stílus polgári, illetve népi megjelenési formájának jellegzetes hordozói, — s így szinte világnézet kifejezői. Hozzájárult ehhez az ónedények formaadásában jelentkező konzervatívizmus, ami nem követi az általános stílusfejlődést, hanem egyes típusok mellett évszázadokig megmarad.

A magyarországi ónedény jellemző vonásai: erőteljes, zömök test, logikusan tagolt, nagy sima felületekkel, — kevés díszítés, nemes arányokban mutatkozó egyszerű, belső, tartalmi előkelőség, — jól elhelyezett, magyar nyelvű, helyi vonatkozásokat tartalmazó vésett feliratok, — a fejmegyei ónedényeken is felfedezhető.

Megmaradásuknak, sajnos, itt sem kedveztek a történelmi körülmények. A Dunántúlt élesen kettévágta a török hódoltsági terület s a habsburgi Nyugatmagyarország közötti határvonal. A két terület között sok volt a surlódás, abban azonban megegyeztek, hogy a protestáns templomok fennmaradásának egyik sem kedvezett. Fejér megye különösen sokat szenvedett a török uralomtól. A XVI. században Székesfehérvár és környékének török kézre jutása, — a XVII. században a Bécs ostromára felvonuló török sereg dúlása okoztak sok kárt. Az ellenreformáció élesedő harcai, melyek középpontjában rendszerint a templomok birtoklása állt, s a XVIII. század folyamán protestáns templomok gyakori kisajátítása, a berendezésüket, így az ónedényeket is pusztította, s ezek csak kivételesen menekültek meg, mint pl. a vértescsai református egyház Historia Domusa írja: "... (1762-ben)... a templom bezáratott, harangjait elvették..." "... az egyháznak apróbb, de értékes ingóságait Bodor János Uram vette magához és tartogatta magánál, és pedig 15 db urasztali kendőt, két ónkannát (1735) és harmadikat, (1736) két urvacsorai tányért és két poharat (1735)..." Értetve ezért, hogy a megyében már a XVIII. század elejéről való ónedény is ritka, régebbit ennél meg alig találunk. A XVIII. század végi és XIX. század eleji viszont annál több fordul elő s ezek között sok az értékes, szép darab. II. József korában már bőven pótolták a református egyházközösségek és egyes hívek az elpusztult felszereléseket, s az e korban készült ónedények általában napjainkig megmaradtak.

Rendeltetésükből adódik, hogy elsősorban boroskannák, tálak, tányérok maradtak fenn. A megyében különösen két kanna-típus kedvelt: egyik hengeres, lefelé kissé szélesedő, — másik körtealakú testű. Mindkét típus fűles, csuklóra járó, ráerősített fedéllel. Formájuk középkori, német, illetve cseh eredetű. Ezek

az ónkanna-formák már a XV.-XVIII. századokban előfordultak, — ebben az időben világi, használati célt szolgáltak. Nagy méretben gyakran ilyen formájuk a céh-kannák is. Az alaptípus évszázadokon át alig változott; ezeket az alapformákat vették át az erdélyi óntöntmesterek is, kiknek kezében a XVII. században érte el az óntöntés csúcspontját. Az arányok nemesedése és a díszítmény gazdagsága jelentkezik ekkor. Megyénkben a vértescsai református templom vésett díszű, jellegzetesen erdélyi fenékrózsás, maszkaros-kartusos fülvégződésű kannája képviseli legszebben ezt a típust. A XVIII. századi "hengeres" testű kannatípusnak szép, évszámmal jelzett példányait találjuk a megye református templomaiban: Zámolyban (1711. évszámú), — Sukorón (1726. és 1753 évszámú), — Enyingen (1727. évszámú), — Pákozdon (jegyében 1712. és 1771. évszámokat feltüntet), — Polgárdiban (1722. és 1771. évszámú), Alcsúton (1748. évszámú), — Mórán (1787. évszámú), — Abán (1793. évszámú), Soponyán (1796. évszámú), — stb.

Csaknem valamennyinek, változatos betűtípusokkal vésett felirata az adományozó, illetve az akkori prédikátor nevét is feltünteti. Az 1773.-ban mesterré lett Lederer József győri óntöntő különböző jegyeit találjuk a bodajki, csákberényi, csőszai, sárbogárdi nagyméretű és nemes arányú kannákon.

Az önművesség emlékeit összehasonlítva a megyében, helyi vonások kialakulását véljük felismerni. Ilyenek: a vaskos, fenyőrobozhoz, vagy fűrthöz hasonló fogógomb, s a kiöntő szivalaku lefedése, aminek csücske felfelé hajlik. A szivalaku lefedést különösen pl. Bicske és Felcsút, — a jellegzetes fogógombbal együtt pl. Káloz ónkannáin figyelhetjük meg. Legjellegzetesebb ilyen helyi vonásokat felmutató darabok talán a lovasberényi ónkannapár, — Fauser Mátyás budai óntöntőmester munkája, — egyik 1793. évszámú. A típust valószínűleg Fauser Mátyás legrégebb ismert munkája: a gárdonyi református templom számára készült, feliratos, 1783. évszámú ónkanna teremtette meg, mely ma az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében foglal helyet s melyet úgy látszik, több megyei református egyházközösség tekintett mintaképének, megrendelésénél. (A Fauser-óntöntő-családra vonatkozóan lásd: Mihálik Sándor: Pest-Budai önműves emlékek. Budapest, 1940. 21—23., stb. old.)

A református templomok felszereléseik között másik, fontos szerepet játszó ónedénytípus a tál, illetve tányér. Ilyeneket is bőven ajándékoztak a fejmegyei hívek a templomoknak és vásárolták a községek maguk. Bár tányér esetében kevesebb a formaalakítási lehetőség, ezeken is megfigyelhetjük az ónedényekre általában jellemző, — azóta is keresett és nem mindig megtalált, — jó és szép arányokat.

A vértescsai református egyházhoz tartozó alcsútdobozai templom pl. 1801 évszámú (I W mesterjegyű) kenyérosztótányérért őriz. 1815. évszámú kenyérosztótányérját Fauser János budai óntöntőmester látta el jegyével. Ugyancsak ettől a mes-

tertől van vésett óntányér Soponyán és Zámolyban is. Csákvár református templomának 1821-ben ajándékoztak helyi hívek hatkaréjos szélű óntányért, illetve tálat. Csász. 1787. évszázados tányérjában S. L. 1768. jelzésű jegyet látunk, ami feltehetően Loibl István budai mesteré. Lovasberényben 1771. évszámú keresztelőkántál van használatban.

Bécsi óntálak is előfordulnak, — pl. Mezőszilason, — XVII. századvégi jelzéssel, — Cecén, — jegyében 1795. évszámmal.

A tabajdi református templom salzburgi jegyű óntányérjának helyi, vésett felirata, 1813. évszámot tüntet fel.

A vértessacsai 1735-ös vésett feliratu óntányérról a Historia Domus is megemlékezik.

A kajászói református templom óntányérján ismét Loibl István budai mester jegyéhez hasonló jegyet látunk. Ennek a tányémak érdekessége: a vésett héber J F és N G S betűk, egy régebbi tulajdonosra utalnak. Káloz két szép óntálja közül egyik 1828. évszámot, — másik, ritka, horgonyra és fordított négyesre emlékeztető vésett rajzu monogramot tüntet fel.

A gyakoribb edénytípusokon kívül, sajátos rendeltetésű és ritkább formaalakítású ónedények, pl. a móri, pákozdi, és sáregresi ónkelyhek. Ennek a formának a nagy csehországi ónöntővidéken van a hazája. A pusztavámi evangélikus templom 4 db óngyertyatartója közül, egyikén vésett feliratot és 1797. évszámot látunk. A perkátai római katolikus templom sekrestyéjében lévő kétrészes ón lavabó, egykoru, faragott Louis XVI. faállványon áll. Sárszentmiklós református temploma különleges, kettős-kör alakú óntálcát őriz. Az iváncsai református templom urasztali edényeiből a ritka formájú, sima, karcsu lábu és nyaku, empire-vonalú ónkanna emelkedik ki.

Ritkábban előforduló u.n. sisak kannatípus is, amiből a ceceni s a lovasberényi református templomok őriznek szép példányokat. Cecén még egy páratlan formaalakítású, hosszunyaku kupakos kanna, — Lovasberényben egy feliratos, 1793. évszámú kis keresztelőkannácska igen figyelemreméltó. Egyes templomok ónedény-felszerelésének az illető egyház Historia Domusában való megemlézése ad különös rangot, pl. Bicskén, Felcsuton, Vértessacsán.

"Kanonjogi vizsgálat" szerint régebben, kisebb mértékben katolikus plébániákon is használtak ónedényt, — pl. Csákberényben, óngyertyatartó, viaticum pixis volt ónból. Ugy látszik, később kicserélték ezeket.

Fejérmegyei vonatkozású ónedényeket Székesfehérváron, — a muzeumban és egyházaknál használatban, — is találunk, egyes darabokat a budapesti Iparművészeti Muzeumban is.

A székesfehérvári Egyházmegyei Muzeum pl. két, igen szép ón kézműsödényt őriz, — egyiknek I S I betűs, 1775. évszámú jegye van, s a szabadbattyáni templomból került ide, — másik jelzetlen, XVII. századvéginek látszik és a székesfehérvári Szemináriumi Templomból került be a muzeumba. Több kisebb tárgy között, még egy nem magyar, XVIII. századi, A P monogramos, Szent Teréz vésett képével díszített tányér figyelemre méltó.

A székesfehérvári István király Muzeum (10.21.1.sz.) 1703. évszámú, vésett feliratában német mesterneveket feltüntető nagy céhkorsóját, plasztikus, kétféjű sasokat ábrázoló lábai és figurális fogója emelik ki. Az ugyanitt található (10.53.1.sz.) — körtealaku ónkanna vésett rajza Madonnát ábrázol, fedelén D G monogramot látunk, 1769. évszámmal.

A muzeum jelentős ón-tárgya (11.12.1.sz.) — billenője nélkül is csaknem fél méter magas, — céhkanna, aminek figurális fedő-fogója elveszett ugyan, de három plasztikus oroszlánt ábrázoló lába jó műhelyre utal. A kanna testén elől nyolc sorban vésett felirat van 1777.-ből. A felirat a szimadica-céhre vonatkozik, magyar nyelvű, és sok helyi vonatkozású mesternevet tüntet fel.

A székesfehérvári református templom 1825. évszámú, feliratos ónkannájában, belül, Probzinn-jegyek láthatók, annak jeléül, hogy az ón összetétele az u.n. Nürnbergi próbának, vagyis a 10:1 arálynak felel meg. A talpon elhelyezett felirat az ajándékozó nevét is feltünteti.

Ezzel a darabbal kell összefüggésbe hoznunk a budapesti Iparművészeti Muzeum egyik ónkannáját, melynek szintén székesfehérvári vonatkozású felirata az adományozó nevét és 1825. évszámot tünteti fel. Helyi szokásnak kell tekintenünk az ajándékozásra vonatkozó, többsoros feliratnak a kanna talpán való elhelyezését, ami másutt általában, az edény testén, elől szokott lenni (Ltsz.: 52.2927.1.).

Az Iparművészeti Muzeum ón-gyűjtemény-csoportjának egyik büszkesége, a már említett, (57.731.1.) — a gárdonyi református eklézsia számára készült — nagyméretű ónkanna, Fauser Mátyás munkája, 1783.-ból. Fejérmegyei, helyi vonatkozásán kívül, más érdekessége is van: a neves budai mesternek ez a legrégebbi ismert munkája. Feltevésszerűen, ez szolgált később mintául több fejérmegyei urasztali ónedény készítéséhez, így pl. a móri református templom ónkannájához is, ami 1787. évszámú, tehát nem is sokkal későbbi.

WEINER MIHÁLYNÉ

des reifen Klassizismus. Dies beweist auch die von ihm verfertigte Zuckerdose. Den auf Füßen ruhenden bauchigen halbrunden umenartigen Behälter bedeckt ein einfacher glatter Kuppeldeckel, der sich durch gutgeführte Linien auszeichnet. Die Silbergegenstände von solchem Typus waren allgemein für das ungarische Biedermeier bezeichnend. Unter den am Anfang des XIX. Jahrhunderts in der ungarischen Provinz arbeitenden Meistern tritt er durch seinen guten Fachaufwand, seinem gewählten Geschmack hervor. Verhältnismässig wenige seiner Werke sind uns verblieben; in Bodajk und Cellömölk befinden sich Platten, in der reformierten Kirche von Káloz ein Kelch. Interessant ist, dass im selben Jahre die Calvinisten von Káloz einen weiteren Kelch anfertigen liessen, der dem anderem fast gleich ist, dem jedoch Günther, ein anderer Silberschmied aus Székesfehérvár verfertigte.

Im Kunstleben des Komitats spielte zu dieser Zeit neben Böhm auch ein weiterer Meister, Ferencz Günther eine bedeutende Rolle. In mehreren Gemeinden des Komitats Fejér verblieben von ihm Werke, so in Bodajk, Alcsut, Káloz, Sárkeresztur, Lovasberény, Soponya. Sein Lebenslauf ist wenig bekannt, er stammte aus Haida in Bayern und das Bürgerrecht in Székesfehérvár 1817. Er hat auch 1820 das Siegel der Stadt angefertigt. Sein bisher bekanntes ältestes Werk ist laut seinem Merkmal, das in Bodajk aufbewahrte getriebene silberne Relief. Unter seinen Erzeugnissen befinden sich auch silberne Bestecke. Der Kelch von Sárkeresztur ist eine seiner schönsten Arbeiten, laut der Inschrift wurde er von István und Suzana Szallai der Kirchengemeinde gestiftet. Für die Kirche in Lovasberény hat Günther zwei Kelche angefertigt. Bei diesen hat er die Grundgedanken seiner Schöpfung des für die Calvinisten in Sárkeresztur geschaffenen Werkes wiederholt, sich nach diesem sowohl in der Form, wie auch bei den Verzierungen gerichtet. Es lässt sich daraus schliessen, dass er mit den Mitteln der Ziselierungstechnik gut vertraut war. Seine Methoden zeigen, dass er sich der französischen Richtung der Silberschmiedekunst des Empire angeschlossen hat.

Unzweifelhaft waren im XIX. Jahrhundert unter den Silberschmieden von Székesfehérvár Böhm und Günther die führenden Persönlichkeiten. Von ihren Kollegen wissen wir weniger, auch nur wenige ihrer Werke sind uns verblieben. Mihály Krizmanits bekam 1817 das Bürgerrecht, Ignác Bosenbak wurde es 1824 verwehrt.

István Mayerhofer, der sich selbst "Székesfehérvári ungarischer-wiener Goldschmiede Bürger" titulierte, hat 1828 jenen silbernen Pokal angefertigt, welchen die Feudalabteilung des Rumänischen Museums für Kunst von Bukarest heute behütet. Laut der Inschrift wurde er als Preis für ein Pester Pferderennen angefertigt.

1841 betätigt sich István Felbenbauer, 1846 Alajos Günther, sicherlich der Sohn des Ferenc Günther als Silberschmied.

In der letzten Etape der Geschichte der Silberschmiedekunst von Székesfehérvár spielten die

Mitglieder der Familie Rohrmüller die Hauptrolle und zwar Jakob, József und Ignác Rohrmüller. Jakob Rohrmüller dürfte der Begründer der Werkstatt gewesen sein, in dessen Werkstatt auch sein Sohn József arbeitete. Eines der bedeutendsten Werke József Rohrmüllers ist der 1850 geschaffene im Neubarockstil gehaltene mit Emailbildnissen verzierte Kelch, welcher sich in der Schatzkammer des Bistums von Székesfehérvár befindet. In der Rohrmüller Werkstatt entstand die zur Erteilung des heiligen Abendmahls dienende Schlüssel der reformierten Kirche in Sárbogárd. Ignác Rohrmüller wurde 1830 in Székesfehérvár geboren, lernte die Silberschmiedekunst in der Werkstatt seines Vaters. Seine Werke sind unbekannt.

M. WEINER: Denkmäler der Zinngiesserei im Komitat Fejér

Auf dem Gebiet der Zinngiesserei muss man andere Gesichtspunkte befolgen, mit einem anderem Massstab messen, als auf dem Gebiet der Goldschmiedekunst. Obschon in Ungarn der Zinn-guss das ganze Land versorgende namhafte Zentren besass, wurde das Zinngeschirr schon wegen seines geringeren Wertes und seiner einfacheren Bearbeitung natürlich weniger geschätzt, als die Goldschmiedearbeit und seine Herstellung diente mehr nützlichen, als repräsentativen Zwecken.

Die Stellen, wo das Zinngeschirr doch behütet wurde, waren ausser den staatlichen, öffentlichen und privaten Sammlungen zumeist die protestantischen Kirchen. Unter den zum heiligen Abendmahl bestimmten Gefässen befinden sich 200-250 Jahre alte und sogar noch ältere Stücke. Ihre Inschriften beweisen, dass sie meistens schon ursprünglich für den Ort und zu dem Zwecke angefertigt wurden, wo sie heute noch im Gebrauch stehen. Laut ihren Typen, respektive ihren Markenbezeichnungen waren sie zumeist in Ungarn, manchmal selbst an Ort und Stelle gegossen worden.

Weder Ungarn, noch Siebenbürgen besass der Ausbeutung wertere Zinnfundorte. Das rohe Zinn kam zu meist über Österreich aus den grossen schlesischen und böhmischen Gruben nach Ungarn. Die Einfuhr von fertigem Zinngeschirr war dem gegenüber ganz gering. Das eingeführte rohe Zinn wurde in den Werkstätten ungarischer Meister verarbeitet. Das Zinngiessen war in Ungarn ein typisch bürgerliches Gewerbe, welches in Gilden vereinte Meister betrieben. Aber sowohl im ganzen Land, so auch im Komitat Fejér finden wir viele Anzeichen, dass auch eine Reihe Unbefugter sich damit befassten.

Bisher kennen wir keine Zinngiesser Zeichen aus dem Komitat Fejér, trotzdem ist uns bekannt, dass der Zinngiesser Ferenc Peickhardt 1813 aus Steffin einwanderte und in Székesfehérvár tätig war, wo er auch das Bürgerrecht erwarb.

Bei der Charakterisierung der Andenken aus Zinn vom Komitat Fejér muss vor allem ihr ziemlich einheitlicher Stil erwähnt werden, wobei die Einfachheit der Werke trotzdem nicht unterschätzt werden darf. Das Charakteristikum des ungarischen Zinngeschirrs ist ein kraftvoller gedrungener Aufbau, logische Gliederung mit grossen glatten Flächen, wenig Dekoration in edlem Mass sich zeigender einfacher innerer vornehmer Inhalt, entsprechend angebrachte in ungarischer Sprache verfasste lokale betreffende gravierte Inschriften. Dieses Charakteristikum trifft auch auf das Zinngeschirr des Komitats Fejér zu.

Es ergibt sich schon aus ihrer Bestimmung, dass aus Zinn vor allem Weinkannen, Schüsseln und Teller erhalten geblieben sind. Im Komitat Fejér waren besonders zwei Kannentypen beliebt, die eine zylindrisch sich nach unten etwas verbreitend, die andere birnenförmig. Beide Typen waren mit Henkel und mit Schamieren darauf befestigtem Deckel versehen. Ihre Form entspricht der mittelalterlichen deutschen, respektive böhmischen Form.

Wenn wir die Andenken der Zinngiesserei innerhalb des Komitats miteinander vergleichen, lässt sich eine Herausbildung von lokalen Zügen feststellen. Solche sind der robuste einem Tannenzapfen oder Weintrauben ähnelnde Knopfgriff und die herzförmige Abdeckung des Ausgusses, deren Schnauze nach oben gebogen ist. Diese herzförmige Abdeckung lässt sich bei Zinnkannen in Bicske und Felcsut, der typische Knopfgriff bei solchen von Káloz finden. Die am aller charakteristisch-

sten solche lokale Züge aufweisenden Stücke sind die beiden Zinnkannen in Lovasberény, die eine mit der Jahreszahl 1793, Werke des Zinngiessers Mátyás Fauser aus Buda. Diesen Typ hat wahrscheinlich das älteste Werk des Mátyás Fauser ins Leben gerufen durch die für die reformierte Kirche in Gárdony angefertigte Zinnkanne deren Inschrift das Jahr 1783 trägt. Sie befindet sich in der Sammlung des Kunstgewerbe Museums in Budapest.

Im Komitat Fejér finden wir auf das Komitat bezügliche Zinngefässe in Székesfehérvár sowohl im Museum, wie auch im Gebrauch der Kirchen und einige Stücke im Kunstgewerbe Museum von Budapest. Das Museum der Diözese von Székesfehérvár besitzt auch zwei recht schöne Zinngefässe, die zum Händewaschen dienten.

Den sich im Besitz des István Király Museum in Székesfehérvár befindlichen grossen Innungskrug, dessen gravierte Inschrift die Namen deutscher Meister und die Jahreszahl 1703 enthält, hebt besonders seine plastischen doppelköpfige Adler darstellenden Füsse und sein figuraler Henkel hervor.

Die Zinnkanne der reformierten Kirche von Székesfehérvár mit der eingravierten Jahreszahl 1825, enthält innen Zinnprobenzeichen, was einen Beweis bildet, dass die Zusammensetzung des Zinns der sogenannten Nürnberger Probe entspricht, also 10:1 ist.

Einen Stolz der Zinnsammlung des Budapester Kunstgewerbe Museums bedeutet die bereits erwähnte umfangreiche Zinnkanne, welche Mátyás Fauser 1783 für die reformierte Kirche von Gárdony angefertigt hat.

A B A . - RFT.

1. KEHELY, ezüst, aranyozva, kerek, peremes kupos talppal. Noduszán gerezek és leveles cikkelyek. Rombusz alakú rotuluszaiban szirmos ékítmények. A kupa felfelé szélesedő. A nodusz és a kupa XV. századi magyar munka. A talp későbbi kiegészítés.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. Lajstroma. 1934.

IX. te. 29. sz. 15. sz.

A. Somogyi: Neuere Beiträge zu der Goldschmiedekunst im Komitat Fejér. Alba Regia 4/5 (1963-64) Székesfehérvár.

M: 19 cm

2. KEHELY, ezüst, aranyozva. Kerek talpa recés gyűrűdísszel, ballusztéres nodusza sima kupával. Talpperemén jegyek. Pest, 1821. Josephus Prandtner.

Irodalom: Kőszeghy, 397, 494.

Orsz. Ref. Kiáll. Lajstroma 1934. IX. te. 29. sze. 31. sz.

M: 26 cm.

3. KANNA, ón, öntött, fedeles, teste felfelé szűkülő hengeres, kiöntőcsőre profilált, fogója szőlőfürt alakú.

Felírása: ISTEN DICSŐSÉGÉRE AZ ABAI HELVETIKA SZENT EKLESIA SZÜKSÉGÉRE AZ UR ASZTALÁHOZ KÉSZITETTE DÖMSÖDI N HAJOS GYÖRGY ÉS HITVESE N BENEDEK ÉVA 1793 ESZT-ben.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn im Komitat Fejér. Alba Regia 4/5 (1963-64)

M: 34 cm.

4. KANNA, ón, öntött, fedeles. Hengeres testű. Profilált kiöntőcsőr. Testén elől felirat:

Az Abai Helvetika
Szt Eklesia Készítette
Az Ur asztalához
az 1819 esztendőben.

Belül elmosódott jegyek. - Pest, XIX. század eleje.

M: 32 cm.

A B A - RKT.

5. KEHELY, ezüst, aranyozott, trébelt, 3 osztatu talpán kartusokban Mária, József, és IHS monogram; nodusza 3 oldalú váza. Kupakosarán rokályokba zárt 3 kartus.

Felirata: Oblatus: a: Lerill: D: D: A.F. C.N.

Alilcusl: Eclesia: San Ct IsslMce.

T rla DIS:

Bécs, XVIII. század.

Talán chronosticon.

M: 23 cm.

A D O N Y . - RKT

6. EREKLYETARTÓ, ezüst, részben aranyozva. Talpa ellipszis idomu, kupolás, 4 mezőnyre osztott. Kartusai rokályokkal, virág-kosarakkal díszített. Szára ballusztéres. Az ovális ereklyetartó szelence, elől-hátul üveggel borított, benne a szentkereszt ereklyéje. Áttört, rácsos architektónikus fehér ezüst kartus keretezi. Mögötte sugárkoszoru.

Bécs, 1738, T. L. mesterjegy.

M: 29 cm.

7. EREKLYETARTÓ, réz, aranyozott és ezüstözött. Talpa karélyos peremű, ellipszis idomu kupola, ezüstözött kagylós veretekkel. Nodusza váza alakú. Sugárdíszű latin-kereszt ezüst, részben aranyozott, ereklyetartóban a szentkereszt ereklyéje. Talpán felírás:

Franz Joseph Einsidler K.K. Regirungs
Kancellist und Rechnungs Justificant 1779.

Bécs, XVIII. század.

M: 28 cm.

8. BETEGLÁTOGATO EDÉNY, aranyozott réz. Patenaidomu. Középen lapos korong, üvegezett tetővel, felállítható kör alakú dicsfénykör, kis lunulával, mögötte kis, lapos korong, vésett Isten szemével.

Magyar, XVIII. század II. fele.

Adony, Rk. templomból a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge.

A L C S U T . - RFT.

9. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, aranyozott, trébelt. Kerek talpán szalagdísz, nodusza háromoldalu váza, rajta három kartus. Kupakosára rocailleos, négy bordával osztott.

Felírások:

kupáján: Ez a Pohár ujonnan készített régiből az AllCsuti Helv. Cónf lévő Sz. Eklesia számára

talpán: 1768 dik Esztendőben Tiszteletes Nagy István Uram Predikátorságába készített In Anno ut Supra.

Magyar, XVIII. századi, ismeretlen mester.

M: 24 cm.

10. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, trébelt, aranyozva. Talpán babérlevél dísz és szeráf-fejek. Vázaidomu, nodusza babérlevelekkel, kupakosara angyalfejekkel és palmettasorral díszített.

Kupáján felírás:

Ez a Pohár ujjonnan készített
régiből az Alcsuti Helv: Conf.
lévő Sz. Eklésia Számára 1798-dik
Eszteendőben.

Talpán felirat:

Tiszteletes Pap István Uram Prédikátorság-
ban Készített Ut Supra.

Jegy: Székesfehérvár, Új városbélyeg, új mes-
terjegy.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge.

Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári öt-
vösség történetéhez. Művészettörténeti Ér-
tesítő, 1965/4.

M: 26 cm.

11. KENYÉROSZTÓ TÁNYÉR, ezüst, részben ara-
nyozva. Sima, széles peremű.

Felírás:

EZ
TÁNYÉRT
Készítette Istenhez való
BUZGÓSÁGBUL N. I. ISZKA ISTVÁN
Ur az Al CsUTI REFF. Sz. Eccle
Sia számára. Tiszteletes tudos
Nagy ISTVÁN Ur Prédikátorságában
Anno 1774.

Átm.: 18 cm.

12. KANNA, ón, öntött. Hengeres, kissé véko-
nyodó test, kiöntő, kérdőjel-alaku fül. Tete-
jén tobozalaku gomb.
Kiöntőjét szivalaku fedő takarja. Három kis
láb, testén két öv és nehezen olvasható vé-
sett felirat:

Alcsuth Eccl (?)
1748.

Irodalom: P. Weiners: Altes Zinn.

M: 31,5 cm.

13. KANNA, ón, öntött. Felfelé kissé vékonyodó
hengeres test, kiöntő szivalaku fedővel, 3
gömblábon.

Felírás: Isten Dicsőségéhez való Buzgóságából
Az Alcsuti Reform. Sz. Eklésianak
Ajándékozta Ádám Mihály T.T. Kör-
nyei József ur Prédikátorságában
1828.

M: 36,5 cm.

ALCSUTDOBOZ. - RFT.

14. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, réz, aranyozott,
öntött. Kerek talpán levéldísz, nodusza váza-
idomu, kehelykosarán babérlevelek.

Peremén felírás:

IDŐSB NS DOBOZI
JOZSEF NS CSUTHI JÁNOS
NS KONYA ISTVÁN NS
DOBOZY ANDRÁS DOBOZY
REF EKKLESIAJÉ

Talpán:

HEVESI SÁNDOR tanító
AL: NS: CSUTHI Péter CURAT - R
NS DOBOZI DÁNIEL NS BALOGH
FERENC: 1825. die 10 MAI

Magyar, 1815. Vértessedozi Ref. Egyházé.

Irodalom: P. Weiners: Altes Zinn

M: 27,4 cm.

15. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, sima. Alján be-
ütött mesterjegy, I W. Alján bevésve: 1801.
Ref. templomban.

Átm.: 21,3 cm.

16. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, sima.
Véssett felirat: Dobozi Reformata Ekklesiae 1815.
Johannes Fauser budai öntőmester jegyével.

Irodalom: P. Weiners: Neue Sammlung

17. KANCSÓ, 2 db, fedeles, ón, öntött. Körte-
alaku test, gombos fedő, pálmalevél-alaku bil-
lentő.

Véssett felirat: A DOBOZI REFORMÁTUS
DOMPOSSESSOROK
KÉSZITETTÉK
1815.

Irodalom: P. Weiners: Altes Zinn

M: 25,5 cm.

BAKONYKUTI. - RKT.

19. URMUTATÓ, réz, aranyozva. Ellipszis alaku,
négyosztatu talpán szalagdísz, kétszer-kétszer
ismétlődő motívummal. Nodusza vázaidom. A
lunula-kazettát aranyozott gyöngyosor keret,
majd áttört, alul-felül rocaille-ban befejeződő,
szalagdíszekkel s durván munkált levéldíszek-
kel képzett, áttört kartus övezi. Mögötte ara-
nyozott, sugaras korong.

Magyar, XVIII. század. Későbarokk. Provinciális
kismester munkája. 1722 évi Canonica Visitatio
emliti.

M: 55 cm.

B I C S K E - RFT.

19. KENYÉROSZTÓ TÁNYÉR, ezüst, trébelt, vésett, aranyozott. Szélesperemű, laposöblű. Peremén vésett, vázából kinövő, hullámszerű, leveles virágos indadisz.

Kartuszban felirat:

Nemzetes Szabó Matias És Csizmadia
András Csináltattak Ez Taniert Az Bics-
kei Hel: Ecles: 1666.

Georgius Szentjobi új jegye, valamint Komárom városbélyege.

Irodalom: Kőszeghy, 1016.

20. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, aranyozott, ezüst. Kerek peremes szalagdiszes talpa vésett és trasszírozott. Noduszát akantuszlevelek és három kartus díszíti. Kupakosára áttört fehér ezüst, vésett, indás, leveles ornamensekkel.

Fenekperemén felírás:

A Bicskey Helvetica confession levő
Szent Eclesia csináltatta in ANNO 1759.

Magyar, ismeretlen mester műve.

21. KANNA, ón, hengeres, három gömb lábbon. Kiöntőcsőre profilált, fedele kupolás, gombbillentővel. Füle kérdőjel alakban hajlított szalag.

Felírása:

Nemes és Nztos Oláh Éva Asszony
Tsabdi Bartza Daniel Ur Házas Társa
Készítette a Bicskei Helv: Confesion
Levő Sz: Eklesia Számára.
MDCCLXXVII Esztendőben.

Oldalán finoman vésett növényi díszítés, magyar himzésekkel.

1777. magyar mester műve.

22. KANNA, ón fedeles, hengeres testű. Füle S alakú. Testén vésett díszítés és felirat:

A Bicskei Reformata Sz. Ekklesiae,
Készítettett 1758.

23. KANNA, ón, 2 db. Hengeres testű, felfelé elkeskenyedő, fedeles. Billentője pálmalevél-alakú.

Bécs, XVIII. század.

Megjegyzés: Kőszeghy Elemér által 1042 szám alatt lajstromozott Szentjobi György serlege a háború alatt elveszett.

B I C S K E - RKT.

24. MONSTRANCIA, aranyozott réz, ovális, magas négykaréjos talp, domborított barokk lomb- és szalagdíszsel, lila ál-ékkövekkel. Tagolt vázaidomu nodusz. Ovális szentségház, ezüst felhóddíszsel övezett, színes féldrágakövekkel ékített. Lent Kapisztrán János, oldalt két angyal, fent az Atyaisten trébelt mellképe, felle a Szentlélek galambja díszíti.

1700 körüli magyar munka.

A bicskei rk. templomból a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

25. KEHEL, ezüst, trébelt és aranyozott. Talpa hat, gerezzel elválasztott, hólyagból alkotva. Szára konikus, gerezzekkel díszített. Nodusza hatoldalú váza. Felfelé szélesedő sima kupája újabb.

Pest, 1761-1762. Josephus Schätzl.

Irodalom: Kőszeghy, 382, 446, 474. + A évbetu.

B O D A J K. - RKT.

26. URMUTATÓ, ezüst, öntött, trébelt, aranyozott, zománc díszítéssel. Nyolckaréjos, ellipszisalakú, volutákkal díszített talpból emelkedő szárán akantuszleveles nodusz, amire vázaidomu fogórész támaszkodik. Lángsugaras keret övezi a négykaréjos, lunettával ellátott fülkét, majd ezt még két keret, - egy csigavonalas, s egy kagylós diszű, - veszi körül. A csigavonalas, architektonikus felépítésű kereten öntött díszek: alul az Immaculata, tőle kétoldalt, befelé forduló szárnyas angyalok bőségszaruval, melyekből színes zománcozott levél-szólló-buza-csokor nő ki. Kétoldalt: 1-1 szentségtartó angyal, a közép felé fordulva. Fent: az Atyaisten földgömbbel.

Bécs, 1748. Többkaréjos pajzsban I I K mesterjegy. Jegyek a talp szélén és a hátlapon vannak beütve.

M: 71 cm

27. KEHEL, ezüst, aranyozva. Kerek, háromszögű talpán gazdag kagylós, virágos díszítmény. Kupakosarán architektonikus keretben virágok. Efelett körbefutó lángnyelvs díszítmény.

Bécs, 1757. Mesterjegye: I I K

M: 27 cm

28. EREKLYETARTÓ, réz, aranyozva. Domború, ellipsziszalakú, négyosztatu talpán lángnyel-
ves dísz, a száron vázaalakú nodusz. A sze-
lencét sugaras, lángnyelves, bárók keret
övezi.
Magyar, Buda, XVIII. század.
M: 33 cm.
29. KEHELY, ezüst, aranyozva. Háromosztatu talpát
lángnyelves dísz és buzakalászkok díszítik.
Nodusza vázaidomu. Kupakosarát kagylós dí-
szítménybe foglalt buzakalászkok díszítik.
Bécs, 1770. Mesterjegye: pajzsbazárt
I G
E
M: 25 cm
30. CIBORIUM, fedővel. Réz, trébelt, aranyoz-
va. Kerek, hatosztatu talpát, hat, három-
karéjos, trasszírozott levél díszíti. Tölcsér-
es szára, vázaidomu nodusza van; utóbbi
akantuszlevelek díszítik. Kupakosarán, alul,
sugarasan elhelyezett nyelv-díszítménysor,
efelett áttört, hullámos levéldíszítmény.
Felirata: Von dem wohledlen und gestrenger
Herrn Simon Brenner.
Magyar, XVIII. század.
M: 22 cm.
31. CIBORIUM, fedővel. Réz aranyozva. Kerek,
hatosztatu kupolás talpa és hatosztatu nodu-
sza van. Kupakosarát trasszírozott díszítmény
borítja.
Magyar, XVIII. század.
M: 25 cm.
32. PACIFICALE, ezüst, trébelt, részben ara-
nyozott. Kerek, hatosztatu talpát gazdag
leveles dísz ékíti. Három osztatban egy-egy
kartus, felirással: 1746 S.
A E C L A E S I E B O D A J K.
A feszület előlapja: aranyozott ezüst betétre-
helyezett áttört, vésett, virágdiszes ezüst.
A corpus újabb.
Magyar, XVIII. század.
M: 25 cm
33. NAVICULA, ezüst. Ellipsziszalakú, archi-
tektónikusan kiképzett talpon nyugvó ba-
luszteres szár, bordázott, fedéles, csónak-
alakú tömjéntartóval.
Daniel Faber, Pozsony, XVIII. század közepe.
Irodalom: Kőszeghy N° 1749.
M: 15 cm.
34. MÉCSES, ón, váza-alakú. 3 csigás fülű, tal-
pas, kanellurás váza, vésett csigás övvel dí-
szített. Teteje profilált.
Magyar, XIX. század eleje.
A Bodajki rk. templomból a Székesfehérvári
Egyházmegyei Muzeumban.
35. SERLEG, ezüst, trébelt, préselt sárkányos cí-
merrel. Neobarokk.
Bodajki rk. templomból a Székesfehérvári Pus-
pöki Kincstárban.
36. RELIEF, ezüst, álló téglalakú, trébelt. Tram-
bulírozott hullámos keretelésben, magyaros vi-
seletű, térdelve imádkozó fiúskát ábrázol.
Franciscus Günther, Székesfehérvár, 1800.k.
Irodalom: Kőszeghy 2049 variációja.
Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári ötvös-
ség történetéhez.
37. OFFER, ezüstlemezről trébelt láb.
Székesfehérvár, 1815-28 között. Augustinus
Bóhm mesterjegye. Pajzban zárt "13" próba.
Irodalom: Kőszeghy 2066.
38. OFFER, ezüstlemez, trébelt, szemek.
Komárom, P. J. mester
Irodalom: Kőszeghy 1046.
39. OFFER, ezüst, trébelt, láb.
Pest, 1832. Josephus Pasberger.
Irodalom: Kőszeghy 534, 405.
40. OFFER, imádkozó nő, ezüstlemez domborítva.
Biedermeyer viseletben pámán térdel.
Buda, Josephus Gretschl, 1820-as évek. Vá-
rosbélyeg elmosódott.
Irodalom: Kőszeghy 354 variáció.
41. OFFER, ezüstlemez, trébelt. Láb.
Székesfehérvár, elmosódott városbélyeg.
Franciscus Günther, 1833.
Irodalom: Kőszeghy 2067, 2054.
42. OFFER, imádkozó férfi, ezüstlemez, trébelt,
biedermeyer viseletben pámán térdel.
Buda, Wenzel Gretschl, 1815.
Irodalom: Kőszeghy 311, 344.
43. OFFER, ezüstlemez, szív-alakú.
Székesfehérvár, Franciscus Günther, 1800.
Irodalom: Kőszeghy 2049. Új mesterjegye.

44. OFFER, szív-alaku, ezüstlemez.
Székesfehérvár, Augustinusz Böhm. Új város-
bélyeg, új mesterjegye.
45. OFFER, domborított ezüstlemez, nő mellképe,
szembeforduló; téglalakú lapon.
Pest, Szentpéteri József, 1839.
Irodalom: Kőszeghy 506, 412.
46. OFFER, plakett, ezüst, trébelt, ovális. Őlé-
ben gyermeket tartó empire viseletű nőalak.
Pest, Johannes Pasperger, 1832.
Irodalom: Kőszeghy 518, 405.
47. OFFER, láb, ezüstből.
Székesfehérvár, Franciscus Günther. Új
mesterjegye.
48. OFFER, fogak, ezüstlemezből.S.
Székesfehérvár, ALF. Andreas Fanari,
1800.k. Mesterjegye.
49. OFFER, női portré, plakett, ezüst,
trébelt.
Győr, Christianus Raab, 1876.
Irodalom: Kőszeghy 752.
50. OFFER, szív-alaku, ezüstlemez.
Kőszeg? I R
Irodalom: Kőszeghy 1119?
51. OFFER, láb, ezüstlemez, trébelt.
Johannes Liebrich. Városbélyeg nincs.
Irodalom: Kőszeghy 353.
52. OFFER, imádkozó nő, empire viseletben.
Buda, Johannes Liebrich 1835. k.
G évbetu.
- Irodalom: Kőszeghy 316, 353, 333
53. OFFER, kéz, ezüstlemez, trébelt.
Pozsony, Schickinger 1829. V évbetu.
- Irodalom: Kőszeghy 1672, 1722, 547.
54. OFFER, szív-alaku, ezüstlemez, trébelt.
Pest, G. Gossmann 1854.
Irodalom: Kőszeghy, 543, 426.
55. OFFER, pólyásbaba, ezüstlemezből dombor-
ított.
Pozsony, Ludovicus Schier, újabb mester-
jegye. 1819. V évbetu
Irodalom: Kőszeghy 1790.

56. OFFER, kar, ezüstlemezből.

Pozsonyi városbélyeg elmosódva. Josephus
Gerick senior, 1806-08, K évbetu.

Irodalom: Kőszeghy 1726, 1764.

A 36-56-ig felsorolt ezüstök a bodajki rk.kegy-
templom offera-gyűjteményéhez tartoznak. Je-
len feldolgozásban a nagyszámú offerák közül
csak a magyar mesterjegyes darabokat vettük
figyelembe és nem szerepeltettük jegyzékünk-
ben a bécsi városbélyeggel ellátottakat, illet-
ve mesterjegy nélkülieket.

B O D A J K . - R F T .

57. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, vörösréz, tré-
belt, aranyozott. Hátkaréjas, peremes, maga-
sított oldalú talppal, efelett hatoldalú gyöngy-
díszű taggal és hat kiálló rozettával díszített,
alul s felül 6-6 virággal díszített nodusszal,
efelett a fentemlített gyöngydiszes tag ismétlő-
désével képezve. A kupakosár közepén erősen
kiemelt bordákkal alakított plasztikus pilasz-
terrel, felül liliomsávval díszítve.
Magyar, gótikus, XV. század.
58. KANNA, ón, öntött, fedeles. Felfelé szűkülő
hengeres test, csőrös kiöntő, kérdőjel alaku
fül, gömb-billentő. Három, karmos gömblábon
áll. Talpán vésett, részben kurzív írású körirat:
"Sigmond István és Szűts Ferentz magok költ-
ségén tsináltatták a Bodajki Ref Sz Ekkla Szá-
mára Ao 1789. Signat p B Past Ord
Ao 1792."
M: 36 cm.
59. KANNA, ón, öntött, fedeles. Felfelé szűkülő
hengeres test, csőrös kiöntő, kérdőjel alaku
fül, gömb-billentő.
Testén elől vésett felirat:
Bodajki Mező Város
Reformatos Ekkliwiae
Zsogmond Iste Szűtes
Ferenc
Magyar, Győr, XVIII. század.
Irodalom: Hintze, 7. 2666. P.Weiner: Altes Zinn
M: 23 cm.

C E C E - R F T .

60. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt,
aranyozott. Peremes levélsorral ékített talpon.
Szára többször tagolt orsó idom. Kupája nagy
egyenes henger, alul levélsorral díszítve.
Felírása: Váralyai Roef: Sz: Eccle: 1788. Tiszt
Sz: Nagy János Pred: Budán.

Emericus Lubisics Buda, XVIII. sz. v.

Irodalom: Kőszeghy 340.

Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. te. 30. sze.
6. sz.

61. KENYÉROSZTÓ TÁNYÉR, ezüst, trébelt, aranyozva. A sima alacsony tál öblén omphalos. Peremén felírás:

A' Czecei Refor: Sz. Ekklesiához való Atyáskodó indulatból. ISTEN dicsőségére készítették N.N. Szent Péter Ur Kaszás Judit Asszony Feleségével 1806: Eszteni: 22. a. July.

Omphaloston elől: Vegyétek egyétek ez az én testem. 1. kor. 11. v. 24.

Beütött jegy: Leopoldus Fischer, 1806.
Pest. Reform. templomban.

Irodalom: Kőszeghy 394 + 497 + 460.

A. Somogyi: Neuere Beiträge.

62. KENYÉROSZTÓ TÁLKA, ezüst, trébelt, aranyozva. Egyszerű keskeny peremű tányér.

Felírás: Czecei. Reformata. Sz. Ecclesianak. Tanyera. Anno 1725.

Ismeretlen magyar mester műve. Alján: M I monogramm.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. te. 30. sze. 15 sz.

63. KEHELY, ezüst, aranyozva. Peremes, alacsony közepén kuposan kiemelt talp. Baluszter alaku szár. Fehér-ezüst kupakosarán áttört hullámozó levéldísz. Kupája alacsony, felfelé szélesedő.

Talpán felírás: Czecei Reformata Sz. Ecclesianak Poharys Anno 1725.

Ismeretlen magyar mester, XVIII. század.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. te. 30. sze. 28. sz.

C S Á K B E R É N Y - R F T.

64. KANNA, fedeles, ón, öntött. Hengeres felfelé vékonyodó testen öv. 3 gömb-lába, kerdőjel-alaku füle, gömbbillentője van.

Elől vésett felirat: Csákberény 1784.

Fedelén belül: Joseph Lederer győri mester jegye, 1773. évszámmal.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. III. te. Baloldali sor
8. sz. P. Weiner: Neue Sammlung

M: 28,5 cm.

A templom egykori felszereléséből csak ez az ónkanna maradt meg, a többi 1944-ben elveszett.

C S Á K B E R É N Y - R K T.

65. URMUTATÓ, réz, aranyozott és ezüstözött, al-ékkövekkel díszített. Ellipszis alaku kupolás talpán 4 rocailleos kartus, nodusza vázaidomu. Az ovális szentségtartó fulkét hármaskeretelés övezi, - egy kisebb, - rocailleokból alkotott aranyozott keret, mögötte foglal helyet egy architektonikus felépítésű ezüstözött, áttört, öntött, aranyozott veretekkel ékített keret, - mely mögött sugárdísz van. A veretek az Atyaistent, felhőkön térdelő angyalokat és szeráfjejekeket ábrázolnak.

Magyar, barokk, XVIII. sz. eleje.

1778. 1796. évi Canonica Visitatio említi.
M:

66. EREKLYETARTÓ, ezüst, aranyozott. Ellipszis alaku talpán kartusokban virágok és rácsdíszek. Nodusza 3 oldalú váza. Az ereklyetartórész architektonikus felépítésű. Rácsos kartus, tetén kereszt. Alján kerek áttört rész, az áttört rész mögött, kristály-lemez alatt, hitelesített pápai pecsét, fölötté, keresztalaku áttörésben, kristályban foglalva, a szent kereszt részecskéjének ereklyéje.

Bécs, 1757. I. K. L. mester.

M: 30 cm.

67. KEHELY, réz, aranyozott és ezüst, hatosztatu hullámos peremű bordázott talpu, hatosztatu vázaidomu nodusszal. Áttört, virágdíszes és szarvfonatos, kupakosarában a kehely.

Magyar, barokk, XVIII. sz. eleje.

(1763. évi Canonica Visitatio ezenkívül még öt réz kelyhet sorol fel.)

M: 23 cm.

68. EREKLYETARTÓ, aranyozott ezüst és aranyozott réz. (Talpa réz.) Talpa ellipszisalaku, virágokkal díszített. Nodusza vázaidomu. Az ereklyetartó kartusokból és virágokból alkotott kereszt. Az ereklyetartó közepén gyöngyosorral díszített ovális szelencében kristálylap alatt őrzik az ereklyét. A talp alján felnyíló fedőlap mögött 1776. évi bécsi oklevél, vörös pecséttel.

Bécs, 1776.

M: 22 cm.

(1778. évi Canonica Visitatio említi, hogy a tabernaculumban őrzik Szt. Márton ereklyéjét, hitelesítő okmányokkal együtt, 1796-ban azzal említi a Canonica Visitatio, hogy ezüst és szépen aranyozott.)

C S Á K V Á R - RFT.

69. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, aranyozott, trébelt. Hat karéjos talpon áll. Nodusza öblösödő ballusztoralak, kupája felfelé szélesedik.

Szájpereme alatt felírás:

CSÁKVÁRI: REFORMATA: SZ: ECCLESIA:
POHARA:
ANNO 1740

Orsz. Ref. Kiáll. IX. te. 29. sz. 19. sz.

70. URVACSORAOSZTÓ-TÁNYÉR, ezüst, sima, széles peremmel, trébelt mélyedéssel, pereme szélén felírás:

CSÁKVARI REFORMATA SZENT ECCLESIAK
TANYERA CSINALTATO 1740.

Magyar, XVIII. század.

Orsz. Ref. Kiáll. IX. te. 29. sze. 16. sz.

Átm.: 14,3 cm.

71. KEHELY, ezüst, aranyozott.

Felirata:

CSÁKVARI: REFORMATA SZ. ECCLESIA:
POHARA: ANO: 1803.

72. KANNA, 2 db, ón, öntött, fedeles, gömbbillentővel. Kérdőjel alakú fül, profilált csőr, melyet jellegzetes szívalakú tagozat fed be. Három oroszlánlábbon áll.

Felirata: A CSÁKVÁRI REF
EKKLESIAE
1821.

M: 39 cm.

73. KANNA, ón, öntött, a fentihez hasonló, más mérettel és felirattal:

N. VARIAS JÁNOS
ÉS GERGELY CSINÁL
TATTÁK 1821.

Beütött koronás rózsajegy, F Z betűkkel.

M: 45 cm.

74. TÁL, ón, öntött, hatkaréjos.

Alján felirat:

TOTH JÁNOSNÉ SZŐLŐSI ANNA
CSINÁLTATTA 1821.

Beütött koronás rózsajegy.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

Átm.: 32 cm.

75. TÁNYÉR, ón, öntött, hatkaréjos.

Felirata:

NÉMET ISTVÁNNÉ SZŐLŐSI SÁRA CSINÁLTATTA 1821.

Beütött rózsajegy és lustitia-jegy. Feinzinn megjelölés és I B betűk kivehetők.

Átm.: 27 cm.

C S Á K V Á R - RKT.

76. EREKLYETARTÓ, aranyozott és ezüstözött réz. Ellipszisalakú rocailleos talpon álló architektonikus felépítésű. Középen ovális áttöréssel, ebben az ereklje.

Magyar, XVIII. század.

M: 24 cm.

(A katolikus templom régi felszereléséből alig maradt fenn valami. 1769. évi Canonica Visitatio jegyzőkönyve, valamint az 1778. évi is számos művet sorol fel rézből, ezüstből. Ezek ma már elveszettnek tekinthetők.)

C S Ó R - RKT.

77. EREKLYETARTÓ, ezüst, trébelt, többkaréjos, profilált, peremes, talpa rocailleokkal, buza- kalászosokkal, virágokkal dusan ékített. Nodusza háromoldalú váza, palmettdíszsel. Ovális dobja Üres, valamint Üres a keresztalakú, az előbbi felett elhelyezett ereklyetartó szelence is. Az egészet keresztalakú rocailledisz, amögött keresztalakú sugárdisz övezi. Talpparamén 13-as jegy és I K mesterjegy.

Ismeretlen magyar mester, XVIII. sz. eleje.

M: 27 cm.

78. KEHELY, ezüst, trébelt, ötkaréjos peremes talpát öt borda osztja. Nodusza gerezdelt vázafüve, sima kupkosára felfelé kiszélesedik.

Talpán felirat:

EX. Voto. P. D. Ludovici. Posgai. 1772.

Beütött városbélyeg: háromtornyú bástya, 13-as jeggyel, I S mesterjegy, négykaréjos pajzsba zárva.

Székesfehérvár, XVIII. sz. ismeretlen mester.

M: 25,4 cm.

C S Ó R - RFT.

79. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, trébelt, kerek, peremes, tagolt talp, ballusztoralakú

nódusz, harangvirágalku kupa. A kupa sima, fehérézüst.

Székesfehérvár, Franciscus Günther, 1840. k.

Irodalom: Kőszeghy 2067/B. és 2055 sz. bélyegek.

A. Somogyi: Neuere Beiträge

M: 24 cm.

80. KERESZTELŐ POHÁR, ezüst, trébelt, hengeres testű, felfelé szélesedő alacsony serleg-alku. Szájpereme körül vésett aranyozott arabeszk-fríz. Oldalán babérlevélkartusban címerkép, Michael Kutasi felirat, (Kutasi - címer).

Alján kerek mezőnyben A. L. mesterjegy, alatta csillag.

Magyar, XVII. sz. eleje.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge

M: 12 cm.

81. PÁTENA, ezüst, belül aranyozott, sima, kerek, közepe kissé mélyített.

Fenekén vésett felirat:

N I
HGE
SAP
1763.

XVIII. század.

Átm.: 16 cm.

C S Ó S Z - RFT.

82. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, kerek talpon álló balluszter-alku nódusszal, sima, magas kupával.

Magyar, XVIII. század.

M: 21 cm.

83. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, sima. Peremén vésett felirat:

Gs Ref E 1787.

Alján három beütött koronás rózsajegy, egyikben kivehető: S L 1768. Schlaggenwalder Feinziñn jelzés.

Budapest, XVIII. század.

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung

84. KANNA, ón, öntött. Keskeny talpperemen emelkedő, felfelé kissé szűkülő hengeres test, melyet 3 abroncs övez. Profilos kiöntőcsőr.

Belül koronás rózsajegy. IOS...kivehető.

Joseph Lederer, Győr, XVIII. sz. vége

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn
P. Weiner: Neue Sammlung

C S Ó S Z - RKT.

85. KEHELY, réz, aranyozva, 6 osztatu kupolás talppal.

Ismeretlen magyar mester XVIII. sz.

86. BOROS-KANCSÓ, ón, keskeny talpon, ellipszis alakú, hasas testtel. Kuposan kiemelkedő fedővel.

Jelzése nincs, XVIII. sz.

E N Y I N G - RFT.

87. KEHELY, ezüst, aranyozott. Öntött és trébelt, talpán levélsor, angyalfejek és szalaggal átkötött szőlőfürt díszítés váltakozik háromszor. Szára zömök, felfelé szélesedő kanellurás gyűrű és babérlevél díszű. Kupakosáron angyalfejek és szalaggal megkötött szőlőfürtök.

A talpa és a kupakosára 3-3 mezőnyre osztva. Talpán felírás:

Az Enyingi Helvetica Confess: lévő Ekklesiáji
Készült 1802

Beütött jegyek: Pest + Josephus Pasberger.

A kelyhet 1802-ben vásárolták az ötvöstől, jegye szerint azonban előbb 1785-ben készítette.

Irodalom: Kőszeghy 390, 454, 477.

A. Somogyi: Neuere Beiträge

88. KENYÉROSZTÓ TÁLKA, fehér ezüst, trébelt, sima lapos, széles peremű

Peremén felírás:

Ez az én Testem, mely ti érettetek megtöretik

I. Cor. 11. 24.

Hátoldalán: Enyingi Reformata Sz. Ecclesiaje. 1712. Enyingi Törvény-Bíró Szántó János csináltatta.

Jegye nincs, ismeretlen magyar mester műve, XVIII. sz.

89. KANNA, ón, hengeres testű, kiöntőcsője profilált, lapos szalag füllel, melynek vége bordázott. Fedelén levélkoszoruban I. S. 1727. felirattal.

Billentője bordázott.

Jelzése nincs.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

90. KANNA, ón, hengeres test, felfelé szűkülő. Kiöntő csőre ívelt, fedele ívelt. Kiöntőrése szivalakban mintázva, szalag füllel, billentője gombos.
Felirata: Az Enyengi Ref. Ekklesiáé 1831.
Alján vésett felirat: A régebbiek kiegészítettek 1743-ig eszt. 10 font.
91. KERESZTELŐ KANNA, ón, keskeny talpon, kissé kihasasodó forma. Csőre ívelt, fedele lapos, billentője hajlott.
Talpán: "Készült 1835.dik esztendőben M.Sz.Pk. B.Gy." felírás van.
92. TÁL, ón, sima, lapos, keskeny peremmel el látott. M. R. H. monogrammal, levél koszorúval.
XIX. század.

E T Y E K - RKT.

93. BETEGLÁTOGATÓ EDÉNY, aranyozott ezüst. Patenaidomu. Közepén kis, lapos, kétoldalt nyitható korong. Egyik oldalán bevészt IHS betűkkel. Peremén beütve IS és VL. 1851.
Valószínűleg székesfehérvári mester műve.
Etyeki plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

94. SZENTSÉGTARTÓ, aranyozott réz, részben ezüst. Ovális talpán, medaillonban szőlőlevél és fürt; vázaidomu nodusz. A szentségházat levéldisz övezi, alul galamb, kétoldalt 2 öntött, térdelő angyal, felül az Atyaisten alakja. Tetején kereszt.
XIX. sz. k.
Etyeki plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeum gyűjteményében.

95. BETEGLÁTOGATÓ EDÉNY, ezüst, trébelt, tányér, közepén fedeles kehely. Belül aranyozott, 1857. évi pesti hitelesítőjegy, szalagon Pest városbélyeg és Cseh Pál mesterjegye beütve.
Pest, 1857.
Etyeki plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

F E H É R V Á R C S U R G Ó - RKT.

96. KEHELY, bronz, öntött, tuzaranyozott. Kerek sugaras díszű, levélalakú motívumokkal ékes talpból emelkedő szárán, gerezdes nodusz. Sugaras nyelv-ídomokkal stílizált lilomsorral ékített kupakosár. Helyenként kopott.
Magyar, Louis XVI. 1790. k.
M: 23,8 cm

97. KEHELY, aranyozott ezüst, trébelt. Tuzaranyozott. Magasan kiemelt, többször tagolt, bordás, 6 osztatu, karéjos és peremes talppal, 6 osztatu balluszteralaku nodusszal, sima kupával.

Talpán felirat:

P.M.C. Anathema
Votivum p
Mysione Albensi
1757.

Beütve: 1757-es bécsi jegy. Pajzsalakban: I I K mesterjegy, mely felmerül más bodajki tárgyakon is.

M: 25 cm.

98. URMUTATÓ, aranyozott és részben ezüstözött réz. Talpa ovális, peremes, 4 osztatu, lángnyelves, kagylós díszítésekkel. Nodusza vázaidomu. A kétsoros sugárral díszített kartus keresztésű szentségtartó ház körül, áttört sugaras, lángnyelves, kagylós koszoru, ezen applikált, öntött, aranyozott díszítések: Atyaisten Szentlélekkel és két angyal.

XVIII. századi magyar fémművészet szép emléke. Ismeretlen mester műve.

M: 51 cm.

F E L C S U T - RFT.

99. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt és cizellált, aranyozott. Kerek talpán cizellált leveles virágdísz, négy kompozícióban. Talpán koszoru, "rózsás biedermeier". Nodusza bordás vázaidom. Kupakosora cizellált, indás, szőlőfürtös és kalászos. Aranyozása szép.

Talpán felírás:

Tekintetes Pázmány Károly Ur és Tek:
Bay Borbála Asszony tsináltatták a
Fel Tsuti Reformata Ekklesia Számára
1824.

Josephus Prandtner, Pest, 1824.
Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. te. 29. sze.
25.sz.

M: 26,5 cm.

100. URVACSORAOSZTÓ-TÁNYÉR, ezüst, kerek, sima, alján kurzív betűs felirat:
Tekintetes Pázmány Károly Ur
és Tek. Bay Borbála Asszony
tsináltatták a Fel Csuti
Reformatata Ekklesia számára
1824.

Átm.: 15,8 cm.

101. KEHELY, ezüst, sima, kerek talpu, körtealakú nodusz, uj sima kupa.

G E jegy.

102. KANNA, ón, fedeles, öntött. Hengerlaku test, kiöntő szivalaku fedéllel, billentője letört. Historia Domus szerint, Pázmány Károly és Bay Borbála 1824-ben ajándékozták.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 30 cm.

G Á N T - RKT.

103. EREKLYETARTÓ, réz, ezüstözött, trébelt. Kerek, többszörösen tagolt, levéldiszes talpa és hengeres, közepén kidudorodó, gerezdes szára van. Az ereklyetartó ovális, felül szalagsokorral átkötözött levéldiszes koszoruban elhelyezve, melyet egyszerű fűzés, hajlított pálcátagos keret, s emögött sugárdisz övez.

1790. körüli, provinciális munka, Louis XVI. stílusú.

M: 30 cm.

104. EREKLYETARTÓ, réz, trébelt. Ellipszisalakú, négykaréjos talpa kupolás rocailleokkal és bordúrral díszített. Nodusza vázaalakú. Az ovális, ökörszem-keretes ereklyetartó szelencében Szent Vendel ereklyéje. Görög kereszt alakban négy karéjos, rocailleos keret keretezi. Ismeretlen magyar mester munkája, XVIII. sz.

M: 22 cm.

ISZKASZENTGYÖRGY - RKT.

105. MONSTRANCIA, réz. Négykaréjos ovális talpon nyugvó száron sima, ballusztéres nodusz. Sugaras díszű kazettában lunula. A sugarakra applikált, áttört keretén öntött alakos veretek: fent az Atyaisten Szentlélekkel, jobbra-balra angyalok, alul két kis szeráffej. Hamis ékkövekkel díszítve. Egyik karéjban címer, másikban L A D V betűk és 1736. évszám.

Ismeretlen mester munkája, magyar, XVIII. sz.

M: 42 cm.

ISZKASZENTGYÖRGY - RFT.

106. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, réz, három darabban. Erősen hiányos, mivel a második világháború alatt megsérült. Kupája ezüst, kupakosarán vésett arabeszkés dísz és négy, kerek medaillonba foglalt vésett, profilban ábrázolt férfifej. Talpán négyzetbe foglalt vésett felírás:

ISZKASZ
GÖYGI KESZ
ÖCE GERG
ELY CZINA
LTATA
1651

A török megszállás idejének ötvöstevékenységére vet fényt. Motivumaiból tanulmányozhatók a XVII. századi fejemegyei ötvösdiszitmények.

Bizonyára Székesfehérváron készült.

I V Á N C S A - RFT.

107. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, "rózsás biedermeier".

Felírata:

Pázmány Dénesné sz. Péthy Nagy
Judith, 1857-dik évben.

Bécs, 1857.

M: 20 cm.

108. KANCSO, 2 db, ón, öntött, fedeles. Körtealakú test, kérdőjelalakú fül, vázaalakú billentő.

Osztrák, XIX. sz. eleje.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 34,5 cm

K A J Á S Z O - RFT.

109. TÁNYÉR, ezüst, trébelt, kerek. Széles peremén augsburgi jellegű, erősen domboru, trébelt, leveles, virágos diszitmény és domboru, kerek pajzsban, virágok között, a fiait tápláló pelikánt ábrázoló vésett rajz.

XVII-XVIII. sz. Ismeretlen magyar mester műve.

Átm.: 21 cm.

110. KANNA, fedeles, ón, öntött. Vaskos, hengerlaku test, kérdőjelalakú fül, hozzáérített, csuklóra járó fedő. Fenekén belül a "vermischtes Zinn"-jegy, vagyis régi ónedényből anyaghozzáadás nélkül újraöntött ónedény jele.

Buda, XIX. sz. eleje.

M: 26,5 cm.

111. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, sima. Peremén alul vésett T I monogramm. Fenekén vésett héber betűk között háromszor beütött koronás rózsajegy és a jellegzetes Schlackawalter Fein "Ziehn"-jegy.

(Schlaggenwaldi ónból Budán öntötték a XIX. sz. elején.)

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung.

Átm.: 21,5 cm.

K Á L O Z - RFT.

112. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, trébelt, többször tagolt szélesperemű talpon; vázaalakú nodusz, felül bordázott idommal kapcsolódik a kupához.

Felirata:

Kálozi: ref. Ekklesiáé 1834.

Székesfehérvár 1833. Augustinus Böhm.

Irodalom: Kőszeghy 2066.

Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári.....

113. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, ezüst, többször tagolt kerek talpon álló. Bordázott vázaalakú nodusza felül bordázott orsóidommal kapcsolódik a nagy öblös kehelykupához. A kehelykupán gravírozott dísz: egymás mellett fűzfalevelek.

Felirata:

Kálozi Ref. Ekklesiáé, 1838.

1834-ben Böhm által tervezett kehely ennek mintájára készült.

Székesfehérvár, Franciscus Günther, 1833-as városbélyeg.

Irodalom: Kőszeghy 2054-2067 B.

A. Somogyi: Neuere Beiträge

Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári

114. TÁNYÉR, sima kerek, közepén mélyített.

Felirata:

Kálozi Ref. Ekklesiáé 1838.

Székesfehérvár, Franciscus Günther.

Átm.: 18 cm.

115. KANNA-pár, ón, öntött, fedele csuklóra jár. Felfelé vékonyodó hengeres testén két abroncs.

Felirata:

A KÁLOZI REFORMATÁ
SZENT EKKLESIA
TAGJAI KÉSZITETTÉK
1827.

A két kanna, különbözőképpen hajlított futókat kivéve, teljesen egyező. Jellegzetességük: a különös, felfelé hajló végű csőrös kiöntő és a vastag fogógomb.

Magyar, XIX. sz. első fele.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 31 cm.

116. TÁL, ón, öntött, kerek, sima, peremén vésett felirat:

18 Kálozi Ref Ekklesiáé 28

Koronás rózsajegy P betűvel, Schlaggenwaldi ón megjelöléssel.

Magyar, XIX. sz.

Átm.: 32 cm.

117. TÁL, ón, öntött, kerek, sima. Peremén vésett F S monogramm. Alján vésett, horgonyos jelzés, K P betűkkel.

Magyar, XIX. sz.

Átm.: 32 cm.

K Á L O Z - RKT

118. CSENGŐ, ezüst, öntött, aranyozott tojással, leveles, fonatos díszítéssel, balluszter idomú fogantyúval. Kálozi rk. templomból a Székesfehérvári Püspöki kincstárban.

119. MISEKANNA, 2 db. ezüst, trébelt, körteidomu testtel, kerek talppal törtvonalú, kérdőjeles füllel. Fedele domború, csigás díszű. Kálozi rk. templomból a székesfehérvári Püspöki kincstárban.

120. TÁLCA, aranyozott ezüst. Ovális, hullámos és csigás díszítésű széllel, nádbuzogány és szőlőfürttel. Két végén 2-2 trébelt angyal. A tálcán bevéselt rocaile-os címer és:

A la Memorie de soni ami le comte Eugene
Zichy Le Duc D'Assuna et de Lynfentado.

Fenekén hitelesítő bélyeg és kivehetetlen mes-terjegy. XIX. sz. k.

A kálozi rk. templomból a Székesfehérvári Püspöki Kincstárban.

121. MONSTRANCIA, ezüst, részben arany, trébelt, korabarokk. Ellipszisalakú négykaréjos talp, felette 4 kartus, Krisztus kinszenvedésének eszközeivel. Nőalak tartja a dob-alakú szentségházat, amelynek a szára hólyagos vázából nő ki. Féldrágakövekkel (zöld, piros) kirakott. Talpán szivpajzsban CI és három csillag.

XVIII. sz. v.

A kálozi rk. templomból a Székesfehérvári Püspöki Kincstárban.

L A J O S K O M Á R O M - R K T .

122. KERESZTELŐKANNA, ón, keskeny talpon álló kihaladozó testű, csőre ívelt, füle többször hajlítot szalag. Fedele csucsosan kiemelkedő, oldalt nyílik.

Jelzés nincsen, XVIII. sz.

L E P S É N Y - R F T .

123. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, réz aranyozva, ezüstözve. Talpa kerek, kupolaalakú, fölcseres szárba átmenő. Trébelt virágokkal, hullámzó levelekkel díszített. Nodusza balluszter idomu, kupakosara ezüstözött, áttört, nagy hullámzó levelekből alkotott felső részén koszorúval és tarajdíszsel. Ismeretlen magyar mester műve, XVII. sz. v.

124. KANNÁ, ón, 3 lábú, gömböcskén szárnyas pütfőfej. Hengeres testű, elkeskenyedő, kiöntő csőre profilált, szivalaku, felfelé hajlítot véggel. Fogója szalag alakú. Jegye nincs. XVIII. sz.

125. KANNA, ón, hasonló az előzőhöz. Füle fölött gömb van. 3 rózsás jeggyel.

L O V A S B E R É N Y - R K T .

126. CIBORIUM, széles peremű, lapos, alacsony kupolás talpon áll. Talpát szalagdísz és szeráffejek díszítik. Nodusza vázaalakú, 3 ovális kartussal. Fehérezüst kupakosara áttört, rokályos, rácsdíszű, angyalfejekkel ékes. Fedele leveles, virágos, szalagdíszsel. Tetején feszület.

Bécs, 1727, I C mester

127. SZENTSÉGTARTÓ, aranyozott, részben ezüstözött réz. Karéjos, trébelt, magas talp, négyosztatu, lángnyelves rokokó díszítéssel. Díszváza idomu, öntött nodusz. Barokk kartus alakú szentségház, trébelt, lángnyelves díszsel, kétoldalt két adoráló angyal, fent az Atyaisten öntött alakjával.

XVIII. sz. k.

Lovasberényi plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban.

128. SZENTSÉGMUTATÓ, aranyozott réz. Karéjos, magas trébelt, négyosztatu talp, rokokó csigás díszsel, díszváza idomu öntött nodusz, rokokó kartus idomu szentségház, mögötte fehérezüst kagylódíszes lemez, két ol-

dalán két öntött angyal. Tetején az Atyaisten, alul a Szentlélek galambja. Mögötte díszfénykoszoru.

XVIII. sz. k. Lovasberényi plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban.

L O V A S B E R É N Y - R F T .

129. URVACSORAOSZTÓ SERLEG, aranyozott ezüst és fehérezüst. Hullámos peremes, hatrészes, kupolásan kiemelkedő talpán, leveles szalagdísz. Nodusza balluszter idomu, kartusokkal díszített. Áttört kupakosara fehérezüst szalagdíszekkel, leveles mintával és rokályos, egyszerű kartusokkal képzett. Ebben ül az öblös harangalaku csésze, melyen felirat van:

AZ KI ESSZI AZ ÉN TESTEMET, ÉS
ISSZA AZ ÉN VÉREMET ÖRÖK ÉLETE
VAGYON, loh 6 w.

Talpán felirat:

AZ LOVAS BERÉNYIK SZENT ECCLESIA
KÖLTSÉGÉVEL ÉPITTETET EZ PAHAR
ANNO 1748

/O : M/

XVIII. sz. magyar. Jegye nincs.

Orsz. Ref. Kiáll. 1934. Lajstrom. IX. T.
29.sze.5.sz.

M: 23 cm.

130. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, aranyozva. Peremes lapos talpon álló kupolás talp, félkörrel kapcsolt szőlőfürt és szőlőlevéldíszsel. Szára felfelé szélesedő balluszteralakú, tetején bordázott. Kupakosara palmettába foglalt stilizált virágokkal és kosárban levő szőlőfürtökkel és kalácsszal díszített, cízellált.

Talpán felirat:

L. Berényi Ref. Eklésia 1824. P. M. Pl.
Cs. L. S. P. CUR.

Franciscus Günther, Székesfehérvár, 1822-es városbélyeg.

Sárkeresztúron levő Günther kehelyhez hasonló díszítés.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge

M: 25 cm.

131. URVACSORAOSZTÓ-TÁNYÉR, ezüst, aranyozva, lapos hullámos szélű peremes tálka.

Alján felirat:

A' LOVAS BERÉNYI RFA SZ. EKKLEA
SZÁMÁRA P. KARIKO ISTVÁN
TSINÁLTATA, MAGA KÖLTSÉGÉN
ANNO 1771.

A' ki eszi az én testemet örök élete
vagyon annak. Ján: 6: 64.

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung

132. KANNAPÁR, ón, öntött. Hengeres test, profilált kiöntőcsőr szivalaku tagozattal lefedve. Vaskos szőlőfürt alakú fogó.
Belül: Mathias Fauser budai öntőmester ismert jegyei beütve.

Felirat:

A. L. berényi Ref Sz. Ekklesia
számára
tulajdon költségeken
készítették
Veres István
és Veres Mihály
1793. Eszt.
P. M. préd.

(Másikat Somogyi István és Mihály, Tóth Mihály és János készítették.)

Irodalom: Mihalik Sándor: Pest-budai önműves emlékek, Budapest, 1940. 22. old.
Orsz. Ref. Kiáll. 1934. VIII. te. Bal sor, 17. sz.
P. Weiner: Neue Sammlung
P. Weiner: Altes Zinn

M: 34 cm.

133. KIS KERESZTELŐ KANCSÓ, ón, öntött, profilált kiöntőcsőrrel.

Jegye nincs.

Felirata:

Háznál való keresztelő
kis kannácska
Szereztetett 1793 et
a L. Berényi Ref. Ekkla
számára
Tiszt Pap Mihály
Ur Prédikátorságában.

M: 7 cm.

134. KANCSÓ, ón, öntött, talpas, sisakalaku. Kiöntőcsőrrel és csigaidomokból összeállított füllel. Oldalán vésett felirat:

LOSHBRIN
RVORMATA
ECLESIE

Jegye nincs.

Síma kerek öntányért használnak hozzá.
XVIII. századi bécsi beütött jeggyel.
Orsz. Ref. Kiáll. IX. t. 29. sz. 3. sz.

M: 13 cm.

135. KERESZTELŐTÁL, ón, öntött, beütött rózsajeggyel.

Felirata:

Kovács János

Anno: V: A: M: K: A: L: B: S: Z: E:
1771.

Orsz. Ref. Kiáll. IX. te. 29. sze. 27. sz.

Átm.: 34 cm.

M E Z Ó F A L V A - R K T.

136. SZENTSÉGTARTÓ, aranyozott réz. Trébelt. Négyosztatu karéjos, magas talp, rokokó kagylóidomokkal, rokokó díszváza alakú nodusz. Barokk, kartus alakú szentségház, mögötte barokk lángnyelves díszű lappal, alul a Szentlélek, kétoldalt két adoráló angyal, fent az Atyaisten képével. A szentségház színes ál-ékkövekkel kirakva. Félholdalaku lunula. 1750. körül.

Hercegfalvi plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

137. MÁRIA SZOBOR, gyermek Jézussal, réz, trébelt, aranyozott és ezüstözött. Talpa ellipszis alakú, 4 taggal részekre osztva, az osztatok kartusokat képeznek és virágokkal díszítettek. A talapzaton áll a barokk mintázású dusköpenyű Mária, ruháját vésett virágok díszítik. Fején barokk korona, hamis drágakövekkel. Jobbkezében a gyermek Jézus. Háta mögött az alak magasságáig sugaras dísz. A korona és a sugárdísz aranyozott. Osztrák, XVIII. sz.
Egykori Cisztercita, - ma Plébánia templom sekrestyéjében.

M E Z Ó K O M Á R O M - R K T.

138. KEHELÝ, aranyozott ezüst, 6 karéjos talpán szalag fonadék és szalagfonadékból alkotott kartusban két szeráffej váltakozik háromszor. Nodusza balluszter alakú. Kehely-kupája szalag fonadékos szeráffejekkel ékítve, kupája uj. Ismeretlen magyar mester műve, XVII. sz.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge

M E Z Ó S Z I L A S - (azelőtt Szilasbalhás) - R F T.

139. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, 2 db. ezüst, trébelt, kerek levélsordíszes, konikus vázaidomu szára, gyűrűs nodusza, tulipánhoz hasonló kupája van.

Felírás a talpán:

Szilas-Balhási Reformata Ecclesiae 1815.
Pest, Johannes Kriek, 1815.

Irodalom: Kőszeghy 503 + 394 + 461. P évbetu.

M: 25 cm.

140. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt, aranyozott, 6 karéjos talpát szalagfonadék, virágok, pajzsok díszítik.
Bécs, 1735. V D mesterjegy.

M O H A - RFT.

141. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst. Kerek, domboru talpból emelkedő, 3 csigavonalas volutából álló áttört szár, ezen vésett, poháralaku kupa.

Georgius Büttösi, - Debrecen, XVIII. sz. közepe.

Felirata: Karczag Uj
Szállási Reforma
ta Szent Ecclesia Tsi
naltatta Ez Pohárt
Közönséges
Adakozásbul
Anno 1753.

Másik oldalán bárány vésett rajza, koszoruban.

Irodalom: Kőszeghy, 582.

A. Somogyi: Neuere Beträge

M: 25 cm.

M Ó R - KAPUCINUS TEMPL.

142. MONSTRANCIA, aranyozott, ezüst, trébelt. Ellipsziszalaku talpán rózsás, leveles díszítmény, noduszán szintén virágdíszítmények. Szárának felső vége erős balluszteridom, alsó és felső táján cizellált virágdísz. Az ellipsziszalaku szentségházat kétszeres sugárkoszoru övezi és fehérezüst buzakalász- és szőlőkoszoru veszi körül.

Pest, Georgius Goszmann, 1842.

Irodalom: Kőszeghy 415, 542.

M: 62 cm.

M Ó R - MAGYAR TMP.

143. MONSTRANCIA, aranyozott ezüst, trébelt. Ellipsziszalaku hullámos kupolás talpa pilaszterekkel négy részre osztott, s e négy mezőben, rocailleos kartusokban a négy evangélista domborított képe található. Szára hegedűalaku. Az ál-ékkövekkel övezett, kagylós keretelésű, kartusalaku szentségfülkét, többszörös, sugárdíszszel, térdeplő angyalokkal és felhőben uszó angyalfókkal ékített, architektonikus felépítésű keret övezi. A szentségfülke felett a bárány, leg-tetején ametisztokkal ékes kereszt.

Talpperemén beütött jegy: Bécs városbélyeg, 1753. és mesterjegy: S I pajzsban.

Bécs, 1753.

M: 63,5 cm.

M Ó R - RFT.

144. KANNA, ón, öntött, hengeralaku, fedeles, "kassai" típusu profilált kiöntővel. Füle kerdőjel-alaku, fogója plasztikus szőlőfürtöt ábrázol, a kiöntőt szivalaku fedő fedí.

Törzsén elől vésett felirat:
Horwat Mardon Wete
1787.

Magyar, XVIII. század.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 36 cm.

145. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, 2 db, ón, öntött. Kerek talpa fordított tölcsealaku. Szára többszörösen tagolt, kupája magas, egyenesvonalu. Egyszerű sima, provinciális jellegű. Egyiknek talpán vésett felírás:

MOKI KÉSZITÉ 1814 SZ. GY.

Magyar, XIX. sz. eleje.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 20 cm.

N A D A P - RKT.

146. SZENTSÉGTARTÓ, ezüst, részben sárgaréz. Trébelt, ovális magas talpán négy lángnyelves és kagylós dísz, nodusza díszváza idomu. Kerek szentségfülkéjét kerek aranyozott dícsugár ékíti, előtte ezüst kagylós és lángnyelves, virágos lemezek, fent baldachin alatt az Atyaisten, a baldachin ormán galamb. Tetején kereszt.

XVIII. sz. k.

Nadapi plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

P Á K O Z D - RFT.

147. URVACSORAOSZTÓ TÁNYÉR, ezüst, aranyozott, peremén csavart drót.

Öblén felírás: A Pákozdi Sz. Ecclesia Csináltatta
A: 1714. S. P.

148. KEHELY, aranyozott ezüst, karéjos peremes kupolaszerű talppal.

Bécs, 1767.

P Á K O Z. D - RKT.

149. KEHELY, aranyozott réz. Hatkaréjos magas talpán trébelt barokk kartusok, melyekben két rózsza és két angyalfő dísz váltakozik. Hatoldalú váza a nodusz. Szalagdíszes kupakosarán kartusban 2 angyal és 2 rózsza váltakozik.

Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban, a pákozdi rk. templomból.

P Á Z M Á N D - RKT.

150. SZENTSÉGMUTATÓ, aranyozott réz, trébelt. Karéjos talpon kagylódísz. Vázaalakú gyöngysoros nodusz. Aranyozott glóriával övezett barokk kartusaiban ezüst ereklyetartó áll-ékkövekkel. Lent Isten báránya, fent az Atyaisten.

XVIII. századi.

A komáromi jezsuiták ajándéka 1721-ből. Pázmándi plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

P E R K Á T A - RKT. SEKRESTYE.

151. LAVABO, ón, öntött, két részes, mindkét része lapokból összeállított. Alsó része hatszögletű, (nyolcszög fele). Támrésze a többi oldalnál magasabb, magasra ívelő, karéjos szélű. Víz tartó edénye lapos hatoldalú hasáb, fedővel, gümbfogantyúval, kétoldalt két füllel, elől kifolyó vízcsaplappal. Mindkét rész, copf- (Louis XVI.) faállványon elhelyezve.

XVIII. sz. vége.

Irodalom: P. WEINER: Altes Zinn

M: 105 cm. állvánnyal.

P O L G Á R D I - RKT.

152. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, aranyozott ezüst, 6 karéjos peremes talpán lángsugaras koszoruban angyalféjek és virágok váltakoznak. Vázaidomu noduszán levelekkel közrefogott három kartus. Kupakosarán sűrű átört indadísz között 3 szárnyas angyal.

Ismeretlen magyar mester, XVII. sz. közepe.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge.

153. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, aranyozott ezüst, trébelt, öntött, talppereme hullámos, 3 nagyobb és 3 kisebb karéjból alkotott. Kagylódíszú talpán 3 kartusban virágok, szőlőfürt és buza-kéve. Nodusza 3 oldalú váza, oldalain kagylókkal és virágok-

kal. Kupakosára kagylós kartusokban szőlőfürttel, buza-kévével és virágokkal díszítve.

Talpán felírás: A Polgárdi: Reformata Ekklesia

Készítette Anno 1771. K. S.

Magyar, XVIII. század. Mesterjegye: T. L. Talán székesfehérvári mester munkája.

154. URVACSORAOSZTÓ TÁL, ezüst, trébelt, cizellált, aranyozott. 6 karéjos széles peremét tagolt keret, ívelt és vésett szőlőlevelek, indadísz ékíti.

Hátoldalán vésett felírás:

A Polgárdi Reformata Ekklesia készítette. Anno 1771. K. S.

Ismeretlen magyar mester műve, XVIII. sz.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge

155. KANNA, 2 db, ón, hengeres testű, 3 kis-méretű, körmös lábbal. Fedele profilált, füle szalagból hajlított, tetején gombbal, belsejében 3 rózsza-alaku jegy.

XVIII. század.

156. KANNA, ón, körtealaku testtel, nyakán felirattal.

Isten Dicsőségére a Polgárdi R. Sz. Ecclesiában Zóka Elona Csináltatta.

Fedelén: Anno 1722.

Jele nincs.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. XVIII. k.

Bal.sor. 24.

P. Weiner: Altes Zinn

157. KANNA, ón, rongált, jegye nincs.

Felirata:

Mohar Ferencné Asszonyom, Vete Ezt Az Polgárdi Szen. Ekcl. Anno 1722.

158. KANNA, 2 db, ón, 3 lába: szárnyas puttófej.

Felirata:

Polgárdi Református Sz. Ekleisai
1771.

Fedelén felirat:

V. D. M. Sigism Ketskeméti.

159. TÁL, 3 db, ón, sima kerek.

XVIII-XIX. század.

P U S Z T A V Á M - RKT.

160. KEHELY, aranyozott ezüst, hatosztatu talpán szalagdíz, nodusza háromoldalú, váza. Ovális kartusok egyikében vésett címer. Ezüst

kupakosara áttört virágos indadiszu. Kupája felfelé szélesedő.

Bécs, 1724. olvashatatlan mesterjegy.

M: 22 cm.

161. EREKLYETARTÓ, keresztalaku, aranyozott réz, többször tagolt széles peremű, kupolás négyosztású talpán virágos dísz. Nodusza 3 oldalú váza. A Szentkereszt-ereklye, arany-szálás filigrán közt, áttört sugárdiszű nagy latin keresztben. Hozzá eredeti oklevél, 1776-ból, Firenzéből. 1776. évből, a Szombathelyi Püspökség igazolása.

Talpán vésett felirat: MALBER 1776.

Magyar, XVIII. század.

M: 36,5 cm.

162. URMUTATÓ, ellipszisalaku négyosztatu talpán két szeráffej és két kartusban kinzószerzők. Nodusza vázaalaku, 3 ovális kartussal díszített. A szentségház szivalaku, állékkövekkel díszített. Gazdag leveles indadiszu és mögötte lángnyelves sugaras áttört dísz övezi. Rajta veretek: angyalok, kinzószerzők, Veronika kendője, Atyaisten, Szentlélek. Talpán Augsburg városbélyege, D S mesterjegy.

Augsburg, XVIII. század, Dominicus Saler?

Irodalom: Rosenberg III. k. 788 p.

M: 56,5 cm.

P U S Z T A V Á M - EVT.

163. GYERTYATARTÓ, négy darab, oltári, ón, öntött. Háromoldalú homorított talpán, több ballusztér- és orsóidomból alakított szár, fent cseppfogótálon túske.

Egyiken A K vésett monogramm, másikon felirat:

ADAM KUNETH
VERSCHAFTE MICH
ANNO 1797.

Irodalom: P. Weiners: Altes Zinn

R Á C A L M Á S - GKT.

164. KANDEL, ezüst, aranyozva, áttört, oldalán feszület Máriával és Jánossal, az Ur színevéltözása és a Blacherniotissa.

Szláv munka, XVII. sz.

Irodalom: A. Somogyi: Neue Beiträge
Somogyi Árpád: Régi szerb egyházművészet...

Ma a Szentendrei Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben.

165. KIVOT, ezüst, trébelt, 4 madárlábon álló, sima, fekvő téglalakú szelence, tetején filigrán gümbelemel, melynek fedele lejár, fedelén galamb, rajta ószláv felírás

Szláv munka, XVIII. század.

166. BIBLIA, bársony kötésben, ezüst veretekkel. A Pecserszka Lavrában megjelent könyv veretei a négy evangélistát ábrázolják és 2-2 db van mindegyikből ugyanazon oldalon. Középen a feltámadó Krisztus és az Angyali Üdvözlés.

Kiev, 1743. kiadású.

167. KANÁL, ezüst, kagyló alaku. Rajta felírás: ACA.

XVII. század.

168. KEHELY, ezüst, trébelt, öntött. Peremes talpa háromszor ívelt és háromszor homorított, többször tagolt. Szára tölcser idom, nodusza váza idom. Bécs, XVIII. század. G Í L mesterjegy.

M: 22,5 cm.

169. KERESZT, diszkos fölé, ezüst, aranyozva.

Bécs, 1772. G I L ? mesterjegy.

R Á C A L M Á S - RKT.

170. KEHELY, ezüst, trébelt, aranyozott. Peremes kerek talpa lapos kupola alaku, öntött, leveles, bogycsú díszítésű övvel. Szára tölcser idom, nodusza váza-alaku, rajta ugyanazon öv, mint a talpon. A nodusza orsóidommal kapcsolódik a kupához, mely levelekből van alkotva.

Pozsonyi városbélyeg 1805. I. évből.

Mathias Tiersch mesterjegy. Louis XVI.

Irodalom: Kőszeghy 1756.

A. Somogyi: Neuere Beiträge

M: 26 cm.

171. KEHELY, ezüst, trébelt, kerek peremes talpon, gazdag tojássorral és palmettákkal, kupakosara, palmettákkal, fűzfalevél díszrel és gyöngysorral. Sima kifelé hajló kupáján felírás:

Hasznát Rác Almási Templomnak engedé -
Birtokát nemzetségének tulajdonítja
W Jankovich Miklós 1840.

Ismeretlen magyar mester 1840. körül.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge

M: 21 cm.

172. KEHELY, aranyozott ezüst, 8 szárnyas angyalfejen nyugvó négykaréjos és közben csucsbán tagozott talp. Gyöngyös bordák közé foglalt felhajló mezőben a fájdalmas Krisztus álló alakja zöld zománcos alapon, vésett rajzban, - balról álló Mária alakja lilás-kék zománcos alapon, imára kulcsolt kézzel, jobbról álló János evangélista alakja, gyászoló mozdulattal, baljában könyv. Lilás-kék alapon vésett ruháján zöld és fekete ezüst zománc. A negyedik mezőben álló női szent, baljában pálmaág, kék-zöld zománcos ruhában, két zöld és két kék mezőben egyező rajzu, hullámos inda. (A Krisztus-alakos mező alsó részén a zománc kikapott, a mellette levő indás mezőben alul a kék zománc alap pattogzott ki.) A láb felett hengeres szár következik, rajta öntött, hullámos leveles, gót-stilusu inda-dísz. E fölött következik az élbefutó hatszöges öv. Fent és lent áttört, hajlott leveles díszítéssel, szélein egymást átható későgót pálcá-tag. Az öv fölött nő ki a rövid hatszöges szár, kék zománc alapon rozettás és faágas díszítés, amely fönt megismétlődik, kis, felső részén áttört, egymást metsző leveles ívekkel. Alsó részén sima gömbös részből, recés drót övvel. Feljebb hasonló kis nodusz, közben nyomott almaidomu nagyobb kerek nodusz, peremén gyöngyös és szalagos, leveles pártázattal, elől és lefelé gömbösen hajló, egymást metsző leveles ívek, közben keresztvirágos végződés. Átm.: 7,8 cm. Kosara áttört, alul ismétlődő, hatszögű, hajlott, gótikus levéldísz, a csucson hármas levelek, karmosan foglalt piros ékkövek. Félgömb idomu felületén körös mezőben, amelyek többnyire egybekapcsolódnak. Az elsőben az Angyalí Udvozlát, 2./ Jézust angyalok emelik a szent család körébe, balról fent felhők közt az Atyaisten, 3./ A háromkirályok jelenete, 4./ Teljes körös mezőben a keresztvétel 3 alakkal, 5./ Jézus mennybemenetele két angyallal és lent sirórzóval, 6./ Híttelen Tamás. A csigolyákban hármas levelek, közepén sötétkék zománcos rozetta gyöngysorral. Recés drót felett, gazdag liliomos pártázat koronázza a kosarat. A csésze harangalaku, hatszöves szár van hozzáforsztva. Csésze átm.: 11,7 cm.

Magyar és olasz, XV. sz. v.

Jankovich Miklós ajándéka a rácalmási rk. plébániának. Jelenleg a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

173. EREKLYETARTÓ, aranyozott réz. Trébelt, négyosztatu, karéjos magas talp, lomb és szalagdíszel, ál-ékkövekkel, rózsákkal díszített balluszteres nodusz. Monstrancia alaku ereklyetartó, négy kis barokk kartus alaku ablakkal,

öntött, csigás díszekkel, ál-ékkövekkel kirakva.

XVIII. század eleje.

S Á R B O G Á R D - R F T .

174. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt, cizellált. Széles peremű, kupolás tetején bemélyített, talpán a perem felett babérkoszorút utánozó dísz. A nodusz vázaidomu. A kupakosár levelekkel, szőlőfüzérekkel díszített.

Felirata:

A Bogárdi és Tinordi T. Asszonyságok és leány Asszonyok készítették a Ref. Eklesia számára 1807.

Komárom, 1807. Üveges Márton.

Irodalom: Kőszeghy 1047.

A. Somogyi: Neuere Beiträge.

Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. t. 29.sze. 10. sz.

M: 25 cm.

175. TÁNYÉRKA, ezüst, sima széles peremmel, közepén mélyedéssel.

Hátlapján felirat:

Ezen Tányért az Bogárdi Rfata Sz. Ekklia Számára tulajdon költségekkel készítették N.N. Pálffy Pál Ur és Hívese sz. Német Erzsébet Asszony 1784-ben.

Magyar mester, 1784.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. t. 29.sze. 6. sz.

176. URVACSORAOSZTÓ TÁNYÉR, peremes, sima, alján felirat:

Sár és Tinord Bogárdi r. egyh. számára készítette T. Németh Sándorné Imre Mária Asszonyság Urházy Lajos lelkész idejében, 1862.

Székesfehérvár városbélyege, 1864.

Jacobus Rohmüller új mesterjegye.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári....

177. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt, sima kerek tagolt talppal, sima kupával. Talpán ismeretlen mesterjegye beütve, vsz. székesfehérvári.

Felirat:

Bogárdi N. N. Huszár urak kesztek az Bogárdi Reformata Sz. Eklesia számára ANO 1783. DIE 29 May

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. t. 29.sze. 37.

178. KANNA, ón, öntött. Hengeres testén 2 abroncs. Profilos kiöntőcsőr, kérdőjel-alaku ful, gömbalaku billentő. Eredetileg három gömbalába volt, ma hiányos.

Belül: Joseph Lederer győri mester beütött jegye.

XVIII. sz. vége.

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung

M: 31,5 cm.

179. KANNA, ón, öntött, hengeres, felfelé vékonyodó test, profilált kiöntőcsőr, kérdőjel alaku ful. Belül háromszor beütve:

VERMISTES ZIEN - jegy.

XIX. század.

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung

M: 24 cm.

S Á R H A T V A N I - RKT.

180. EREKLYETARTO, réz, sugaras keretén angyalfejek, fent korona. XVIII. század.

M: 40 cm.

S Á R K E R E S Z T E S - RFT.

181. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, - pár, ezüst.

Kupolalaku kerek talp, gerezdekkel 4 részre osztva, 1-1 osztásban domboru leveles rózsza, kiemelve. Szára és kupakosára azonos osztású, az osztásokban a talp rózsáinak megfelelő díszítés. Neobarokk. Pesti helybélyeg. 1./ 1858. évsz. 2./ 1860. évsz. felirattal.

Laky Károly pesti ötvös műve.

Irodalom: Kőszeghy 430, 469, 526.

Kőszeghy 526, 432.

M: 23 cm.

S Á R K E R E S Z T U R - RFT.

182. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, trébelt, hatosztatu hullámos peremes talpa stilizált gránátalma díszrel, applikált, öntött, szeráffejekkel. Nodusza vázaídom. Kupakosára áttört. Nagy augsburgi jellegű virágokkal díszített.

Augsburg (városjegy hiányos) C L mesterjegy.

Ismeretlen mester.

Irodalom: Rosenberg III. kiad. I. köt. 932.

M: 25 cm.

183. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, kerek talpa lapos kupola-alaku, oldalán szőlőfürtök és szőlőlevelek körszegmensekkel egybekapcsolva. A szár babérlevelekkel díszített balluszteralaku, tetején bordázott. A kupakosár áttört, stilizált virágokkal és virágkosárral ékített.

Felirat:

Sallai István és Szallai Susánna készítették a Sár keresztúri Reformata Sz. Ekklesiának Miskoltzy Sz. István Prédikátorságában Ao 1830.

Székesfehérvár, 1822. Franciscus Günther. E kehely mintájára pár darabot készített ugyanazon prédikátor rendelkezésre: Szentpéteri József pesti ötvösmester (ld. 184).

Irodalom: Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári...

Kőszeghy 2067.

M: 25 cm.

184. URVACSOROSZTÓ-SERLEG, kerek, peremestalpa, alacsony lapos kupola-alaku, oldalán szőlőfürtök és levelek, félkörben egymásba kapcsolva. Szára babérleveles orsóídomból indul. Nodusza vázaalaku, felül bordázott. Kupakosára áttört ovális keretbe foglalt cizellált virágokkal ékesítve.

Felirat:

Ujonnán tsináltatták 's nagyobbították a' jobb szívű Asszonyok és Leányok 1832 dik Eszte Miskoltzy Sziygyártó István prédikátorságában.

Szentpéteri mesterjegye, Pest városbélyege, 1832. A kehely díszítésében a székesfehérvári Franciscus Günther mester által készített kelyhet követi, melyet ugyanaz a prédikátor csináltott 1830. évben.

Irodalom: Kőszeghy 405, 506.

Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári...

M: 25 cm.

S Á R O S D - RKT.

185. MONSTRANCIA, öntött és trébelt, aranyozott réz, ellipszis ídomu magas kupolás talpa, többször tagolt, rozettákkal, cikk-cakk vonalakkal, levélsorral díszítve.

Ismeretlen magyar mester, 1790, k. Copf.

S Á R S Z E N T M I K L Ó S - RFT.

186. TÁNYÉR, ón, öntött, piskótaalaku. Alján többször beütött, elmosódott angyalos jegy, FT és PT betűkkel.

XIX. század.

Irodalom: P. Wainer: Altes Zinn

Átm.: 28 cm.

S O P O N Y A - R F T.

187. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, 2 db. hatosztatu, többször tagolt, kettős peremű, kupolás talppal. Hatosztatu piramid-nodusszal, kupája áttört indás kupakosárban.

Talpán felirat:

Soponyai egyh: készítette 1845. Ielk:
Fábián és gondn.: f: Kovács I: D.

Peremén beütve: Kőszeghy 2067 b. sz. jegy (városbélyeg olvashatatlan).

Franciscus Günther műve, Székesfehérvár, XIX. század közepe.

Jegy csak az egyikén látható. A másik valószínű régebbi, talán XVIII. századi ötvösmű és Günthernek mintául szolgált.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge
Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári....

188. TÁNYÉRKA, ezüst, trébelt. Széles peremén felirat:

Soponyai ref: egyh: hajadoni készítették 1845.

Beütve: Székesfehérvári városbélyeg.
Franciscus Günther műve.

Irodalom: Kőszeghy 2067 B. jegy.

189. TÁNYÉR, ón, öntött, sima, kerek. Peremén vésett felirat:

Soponyai Sz. Ekklesiae.

Alján beütve Johann Fauser budai öntőmester jegye.

XIX. sz. első fele.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn
P. Weiner: Neue Sammlung

Átm.: 21,5 cm.

190. KANNA, ón, öntött. Felfelé vékonyodó hengeres test, profilált kiöntőcsőr, kérdőjel alakú fül, többször tagolt gombos fogó.

Elő felirat:

A Soponyai Szent Ekklesiában
levő ifja és leányok készítették 1796 Estenti K S P

Magyar munka.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn.
Orsz. Ref. Kiáll. III. te. 17. sze.
5.sz.

M: 38 cm.

191. KANNA, ón, öntött, fedeles. 3 gömblábon áll. Felfelé vékonyodó hengeres test, kérdőjel alakú fül, gömbalaku fogó.

Elő felirat:

Soponyai Szent
Ekklesia Tiszteletes
Fekete Mihál Prédikátor
Kun József Kurator
1823.

Beütött jegy: koronás rózsza, kétoldalt angyal.
Johann Fauser, Buda, XIX. sz. első fele.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn
P. Weiner: Neue Sammlung

M: 32 cm.

192. KANNA, ón, öntött, fedő nélkül. A fentihez hasonló, ugyanaz a jegye, ugyanaz a felirat.

M: 23,5 cm.

193. KANNA, ón, öntött, hengeres test, pálmalevelalakú billentő. Fedelébe bekarcolva: 1823.

M: 19 cm.

194. KANNA, fedővel, ón, öntött. Széles talp-perem, körtealaku test, ívelt fül, gömbalaku billentő.

Beütött jegye szerinti: Bécs, I M L mester. 1735.

M: 28 cm.

S U K O R Ó - R F T.

195. URVACSORAOSZTÓ POHÁR, ar. ez. trébelt, trasszírozott. A XVII. századi világi serlegből alakítva, a XVIII. században. Kupáján gyöngyvirágok közötti ülelkező bohóc-pár.

Talpán felírás: S. R.E. 1774.

Magyar, XVII. sz.

Irodalom: A. Somogyi: Neuere Beiträge
Orsz. Ref. Kiáll. IX. te. 29. sze. 46. sz.

M: 15 cm.

196. URVACSORAOSZTÓ TÁLKA, réz, trébelt, széles peremű.

Felírás: S.R.E. 1774.

Ismeretlen magyar mester.

Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. t. 29. sze.
8. sz.

Átm.: 21,5 cm.

196/A KUPA, 3 gömblábon áll. Ón.

Felirata: A sukorói R Ekliae
1726.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

196/B. KUPA, felfelé szélesedő. Ón.
Talpán felirat: Rékási György Prédikát.
Elő a kiöntő alatt: 1753.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

S Z A B A D B A T T Y Á N - RKT.

197. KEHELY, aranyozott réz, trébelt. Széles peremű, tojássoros, babérkoszorus talpon, babérlevéldíszes nodusza ballusztalaku, kupája sima.

Magyar, Louis XVI. 1790. k.

M: 23 cm.

198. FESZÜLET, ezüst. Hatkaréjos talp, a karéjok között szivalaku áttörésekkel. Ballusztalaku noduszon kereszt, négy szárvégződésén domboru angyalfejek. Corpus és INRI feliratos tábla.

Jegye nincs, XIX. század.

M: 31 cm.

199. KÉZMOSÓKÉSZLET, faragott, barokk, tölgyfa állványon, amelyből alul virágkehelyszerű tartó emelkedik fel, - alul egyszerű, profilált ón mosdó, felette gömbös vızrtartó.

XVIII. század.

Szabadbattyáni plébániáról a Székesfehérvári Egyházmegyei Muzeumban.

Irodalom: P. Weiner : Altes Zinn

T A B A J D - RKT.

200. MONSTRANCIA, réz, ovális, kupolás talpán, koszoruban rozettadiszítmények. Talpa négy leveles borda által négy mezőnyre osztva. Nodusza vázaalakú, palmettadiszítménnyel, bordázott tetővel. Lunulafülkéje álló ovális alakú, indás, leveles és sugaras kerettel, keretét buzakalászok, szőlőfürtök díszítik. A kereten veretek: két imádkozó angyal és az Atyaisten alakja.

Alul: a Szentlélek plasztikus ábrázolása. Lunulafülkén két angyalfő.

Magyar, 1790 - 1800. k.

M: 47 cm.

T A B A J D - RFT.

201. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst, részben aranyozott. Talpa kagylódíszes, nodusza levéldíszes, vázaidomu. Kupája síma.

Felirata:

Tabajdi Reformata Sz. Ecl. Csináltatta
ez Poharat T N K Balog Judit
Asszony Segítségével együtt Anno 1754.

Magyar, XVIII. sz.

M: 20,4 cm.

202. URVACSORAOSZTÓ TÁNYÉR, aranyozott ezüst, sima peremű.

Felirása:

EZ AZ TÁNYÉR CSINÁLTATATT
AZ ISTEN DICSŐSÉGÉRE AZ TABAJDI
REFORMATA
SZ: EKKLESZIÁBAN BÖCSKEI PÉTER KÖLT-
SÉGE
ÁLTAL TISZT. TUD ÓRSI NAGY PÉTER
URAM
PRÉDIKÁTORSÁGÁBAN MARTINUS JUHÁSZ
FECIT COMARINO ANNO DOM 1755.
Peremén két vésett címer rajza.

Komárom, XVIII. sz. Juhász Márton komáromi mester műve.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. IX. t. 29. sze.
20. sz.

203. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, ezüst talp, réz kupa.

Talp peremén felirat alul:
A TABAJDI REF SZ Ecl
Maga Köl CSINÁLTATTA
Ao 1801.

Magyar, XIX. sz. eleje.

204. KANNA-pár, ón, öntött, fedeles. Keskeny talpperem, hengeres test övvel, profilált kiöntő, gömbbillentő.

Vésett felirat:

E kannát párjával
edjütt a Tabajdi Helv.
Vallást tartó Gyülekezet
ISTENE Dicsőségére és
Köz-haszonra készítette
1811-ik Esztendőbe
Tiszt. Szászi János Prédikátor
és Ö. Bíró Fűri István
idejében,

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. 1934. IX. te. 29.
sze. 48. sz.

M: 39 cm.

205. TÁNYÉR, ón, öntött, sima kerek. Alján beütött salzburgi jegy, körülötte vésett írás:

Mocsi Mihályné adta 1713.

Irodalom: Orsz. Ref. Kiáll. IX. te. 29. sze.
30. sz.

P. Weiner : Altes Zinn
Átm.: 26 cm.

T Á C - RKT.

206. PESTIS-KERESZT, bronz, öntött. (Ma a paplakban.)
XVIII. század.

U R H I D A - RKT.

207. MONSTRANCIA, aranyozott és ezüstözött réz. Ellipszis alakú talpa széles peremű, gerzdek négy részre osztják. Ballusztoralakú noduszát virágok ékítik. A lunulafülkét indás-virágos, sugaras, szőlőfürtös indás és nagyobb sugaras koszoru övezi.
Magyar, XVIII. század.
208. NAVICULA, réz. Négy osztatu kerek talpa rocailleos. Nodusza ballusztoralakú, fedelét, oldalát rocailleos disz ékíti.
Magyar, XVIII. század.

V Á L - RKT.

209. MONSTRANCIA ARANYOZOTT ezüst. Ellipszis alakú kupolás talpa 8 mezőre oszlik, melyek közül négyet kagylók, lángnyelvek díszítenek. Nodusza háromoldalú váza. A szentségház architektonikus felépítésű, barokk oltár-ormozatot ábrázol két oszloppal, ebben hegedűalakú lunulaszelence. Tetején az Atyaisten képe, baldachin alatt. A baldachinon a Szentlélek. A háttérben sugárdisz: tetején kereszt.
Josephus Pasperger I. Pest (elmosódott városbélyeg). F évbetu (1774-ig).
A tárgyat Wagner A. festménye ábrázolja.

Irodalom: Kőszeghy 477.

M: 55,4 cm.

210. KEHELY, aranyozott réz. Kupolaalakú nyolcrészes talpán architektonikus bordák, ezek között szőlőfürtök, virágok és buza-kalászkok váltakoznak. Kupakosara kiöblösödő.
Talpán felirat beütött pontsorrall:
Takács György és Szanizló Anna
csináltatták 1773.
Magyar, XVIII. sz. második fele.
M: 23 cm.
211. KEHELY, aranyozott ezüst. Kerek, többszörsően profilírozott talpon emelkedő szár, vázaalakú nodusz, kosár nélküli síma kupa.
Talpa szélén beütve: pesti jegy (többször előforduló, de Kőszeghy-ben nem szereplő

városbélyeg) és L évbetu (1796). F Z mesterjegy.

Franciscus Zeller új jegye! Wagner A. festménye ábrázolja.

Irodalom: Kőszeghy 457.

M: 23,2 cm.

212. MONSTRANCIA, réz, négykaréjos talp, szárra vázaalakú, felül gerzdes nodusz. Szelencéjét 3 lap kereteli, melyek közül az első és harmadik sugárdisz, a középsőt kagylók és ékkövek díszítik. Felül kereszt. Talpán angyalfejes, gránátalmás díszítmény.
M: 46,8 cm.
213. NAVICULA, ezüst, trébelt. Ovális lapos talp, magas, egyenes, alul kiszélesedő szár, közepén ó gyűrűvel. A navicula alja kagylószerűen bordázott. Felnyíló tetején I H S monogramm.
Josephus Prandtner, Pest, 1833.

Irodalom: Kőszeghy 494. és 406.

1845. évi Canonica Visitatio emliti.

M: 13 cm.

214. FÜSTÖLŐ, ezüst. Kerek talpon, bordás kosárban elhelyezett parázstartó, magas, la-temaszerű felsőrész, tetején kereszt. Hozzá-tartozó lánc. Josephus Prandtner, Pest, 1834.

Irodalom: Kőszeghy, 495, 407.

1845. évi Canonica Visitatio emliti.

V E L E N C E - RKT.

215. CIBORIUMKEHELY, aranyozott réz. Trébelt, hatkaréjos magas talp, ballusztteres nodusz. Harangvirágos kupa, ezüstözött, kivágott rácsdíszes és barokk medaillonos kupakosár. Profilált talp, tetején kereszt.
Talpán felirat:
Ao 1742. D. I. Ecclesiae Velenczensis.
Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban.

V É R T E S A C S A - RKT.

216. EREKLYETARTÓ, réz, aranyozott, trébelt. Többkaréjos magas talp, négy rokokó kartusban rózsadíszes és kagylómotívumok. Vázaalakú nodusza rokokó kartussal díszített. Monstrancia-alakú, két sugárkoszorúval övezett, rokokó kartusban helyezkedik el az ereklyetartó-szelence. Tetején kereszt.
Magyar, XVIII. sz. közepe.
Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban.

V É R T E S A C S A - RFT.

217. KANNA, fedeles, ón, öntött. Hengeres, felfelé vékonyodó test, kérdőjel alakú fül, mely alul maszkos kartusban végződik. Fedelének fogója letört, pálmalevélalakú billentője erősen elgörbült. Fenekén belül, jellegzetes erdélyi típusú fenékrózsa. Három angyalfejlábon áll. Testén két sávban, gazdag vésett, "lechelt" díszítmény. Nehezen kivehető jegyében Z. T. betűk olvashatók.

Erdély, XVII-XVIII. sz.

M: 31 cm.

218. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, síma, erősen rongált. Alján kivehetetlen jegy és vésett A R G E 1735. felirat.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

Átm.: 21 cm.

V É R T E S B O G L Á R - RKT.

219. KEHELY, aranyozott vörösréz, trébelt. Kerek talpán lángnyelves dísz. Ezüstözött kupakosáron IHS és Mária monogramim Isten szemével. Hozzá síma patena.

XVIII. sz. eleje.

Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum őrzi.

220. KEHELY, ezüst, aranyozott, trébelt. Peremes hatosztatu talpán három kartusban a kínzóeszközök. Kupakosára áttört, fehér ezüst, kartusban szív, kalapács, ostor, stb.

Bécs, 1735. I L K mester.

Z Á M O L Y - RFT.

221. URVACSORAOSZTÓ-SERLEG, aranyozott ezüst, trébelt, kerek, stilizált virágokkal, öntött nádusszal. Nagy felfelé szélesedő kupája stilizált gránátalma és tulipán motívumokkal díszített, népies modorban.

Felirat:

Zámoli HELV CONFES LÉVŐ EKKLESIA
TSINÁLTATA Ao 1772.

Magyar, XVIII. sz. Jegye nincs, talán székesfehérvári munka.

M: 23 cm.

222. SERLEG roncsa (restaurálás alatt), aranyozott ezüst, népies gránátalma-mustra és stilizált tulipán trasszirozott mintája díszíti. Talpa és nádusza darabokban.

Pereme alatt felirat:

Az Istennek tistesegere a Zámoli
Ecclesiának Sámára csináltota Botlik
Istvány in Anno DOMINI 1713 DIE
13 APR.

Talpán felirat:

alsó sor:

SOKAKNAK BÜNÖKNEK BOCSÁNATTYÁRA
KIONTATIK I. COR. II V 1713.

felső sor:

E POHÁR AMAZ UJ TESTAMENTUM AZ ÉN
VÉREM ÁLLTAL MELLY

M: 21 cm.

223. TÁNYÉR, ón, öntött, kerek, síma alján Johann Fauser beütött jegyével.

Buda, XIX. sz. első fele.

Irodalom: P. Weiner: Neue Sammlung

Átm.: 22 cm.

224. TÁL, töredéke, kerek, ón, öntött. Alján XVIII. századi felirat, és elmosódott jegyek.

Átm.: 33 cm.

225. KANNA, ón, öntött. Hengeralakú test, kiöntőcsőr nélkül, levélalakú billentő, többszörsösen tagolt fogó.

Testén elől felirat:

EZ POHÁRT TSINÁLTATTA
A ZÁMOLYI REFORMATA
SZENT EKKLESIA SZÁMÁRA
UGYAN ZÁMOLYON LAKO
HERKI PÉTER URAM
ANNO DOMINI 1711 DIE 19 MAY

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

M: 25,5 cm.

226. KANNA, ón, öntött. Hengeralakú test, profilált kiöntőcsőr, keskeny talpperem, vázalakú billentő. Fedelén belül beütött koronás rózsajegy, I V betűkkel.

Felirat:

A ZÁMOLYI REFORMATA
SZ EKKLESIA SZÁMÁRA
TSINÁLTATTÁK O S H. S. E N. I
Ao 1760.

M: 31 cm.

S Z É K E S F E H É R V Á R - Püspöki Kincstár.

227. PÜSPÖKGYÜRÜ, arany, karmosan foglalt drágakövel, két sor briliánszal.

228. OLTÁRKA, ébenfa, öntött ezüst díszel. Négyzetes tagozott talpán félkörű kiugrások. Raj-

- tuk ezüst, öntött, szárnyas angyalfejek, rozetták. A felhajló négyszöges száron kis veretek jelenetekkel, Jézus életéből. A kétajtós, szárnyas oltárka, gazdag applikált ezüst levél és virágdisszel. Az ajtókon áttört dísz, az Agyali Üdvözléssel. Oldalt sárkánylő angyal és Szt. György kis plasztikus öntött alakja. Fenn angyal és két női szent. Középen váza. Tetején szárnyas angyalfej. Az oltárban színes festett zománckép, középen a gyermek Jézus imádása, az ajtószárnyakon: bemutatás a templomban és a körülmetélés jelenete.
- Fenekén ezüst betétlap, vésett felirattal:
- ILIMO AC RMO D Joanni Pauer Ecclesiae
Alba-Regalensis Praesuli. Semi-saecularia
Sacerdotii Sollemnia celebranti Josephus
Archidux Austro-Ungariae et Consors
Archiducissa Clotildis Clotildes
MDCCCLXXXVIII. 20. Aug.
- Német, XVI. sz. v. Augsburg.
Walbaum mester műve.
229. MONSTRANCIA, aranyozott réz, trébelt. Ovális négykaréjos, magas talpán akantuszlevelek között rozetták és szekrényesen foglalt kék-zöld ékkövek. Nodusza 3 angyalfejjel díszített. A kartus keretes akantuszleveles és virágos. Alul Veronika kendőjét tartó angyal, két oldalt két lebegő angyal, felül felhők között az Atyaisten dicsfényben. Fent áttört kagylós és levél-díszes háttér. Kék ékkövek díszítik, továbbá lebegő galamb, felette kereszt, körülötte dicsugarak.
- Talpperemén beütött augsburgi hit. bélyeg és AJ mesterjegy. XVII. század.
230. SZENT ISTVÁN EREKLYETARTÓ, ezüst, öntött és trébelt, aranyozott. Gombaidomu, leveles díszű négy lábbon álló, füzéres díszű. Felül gyöngysor. Ezen nyugszik Szent István szakállas mellszobra. Részben aranyozott, vésett ruhadíszítéssel.
- Talapatán Bécs, 1777. hitelesítő bélyeggel. A talapatat belül hársfa. Tetején a levehető fejrészben ovális ereklyetartóablak.
- Mesterjegy IS
W (a ruha kivágásnál a nyakrészben)
- Irodalom: Történelmi ötvösmű-kiállítás leíró lapstroma. Bp. 1884. 127. p. 11.sz.
231. KÖNYVNYOMTATÓ KÉZ, ezüst, trébelt. Alján karika. Tetején beütött hitelesítő bélyeg, Bécs, 1833.
- J. K. mesterjegy.
232. PÜSPÖKI MELLKERESZT, Milassin püspök hagyatékából, arany láncon. Latin kereszt alakú platinafoglatban kisebb-nagyobb briliánsokkal és karmosan foglalt drágakövekkel. A felfüggesztésre szolgáló rozetta körül briliáns koszoru, ékköves disszel. A lánccs kis rozettákból alakítva.
- Csattján beütve: Pest, városbélyeg AH mesterjegy kurzív írással és 13 szám, pajzsban. XVIII. század vége.
233. SZENT ISTVÁN FEJEREKLYETARTÓ, ezüst, trébelt, áttört. Ovális, kupolás alak. Az egyik végén medaillonban trónon ülő Szent István alakja: Caput S. Stephani Regis Ungariae felirattal, másik oldalon ovál medaillonban talapaton álló Máriának Szent István felajánlja a koronát.
- Felirata: S. Maria ora pro nobis.
- Közepén görög kereszt, koszoruban kétoldalt egy-egy angyalfej és virág és gyümölcsfüzerek.
- A lezárólap ovális, trasszírozott levéldisszel.
- Olasz, XVI-XVII. század.
234. EREKLYETARTÓ, ezüst, trébelt, monstrancia alak. Ovális levélsoros talp, ballusztéres nodusz. Dicsfénykoszorúval övezett ereklyetartó része keresztalakban kivágva, körülötte copf levélkoszoru. Talpán és homlokklapján beütve budai hitelesítőbélyeg.
- Wenzel Gretschl budai mester jegye és 1815-ös budai hitelesítőbélyeg.
- Irodalom: Kőszeghy 344.
235. PATENA, aranyozott ezüst. Peremén bevésve, körben, hatágu csillag és 1647. évszám.
236. BETEGLÁTOGATÓ SZELENCE, Patena-idomu aranyozott ezüst, kis fedővel.
- Hitelesítő bélyeg, 1833. és "Günther" mesterjegy. 1833.
- Székesfehérvár, Franciscus Günther.
237. MONSTRANCIA, aranyozott ezüst. Trébelt és öntött. Ovális talpa négy osztású. Kétbordás, kagylós és leveles díszű, vázaidomu nodusz. Kartusidomu szentségtartó. Gazdag barokk díszítésű. Kagylódísz között szárnyas angyalfejek, felette kagylós íveken térdelő angyalok között, oltár. Az egyik angyal fáklját, a másik tömjéntartót tart. Barokk felhőkoszoruban kartus alakú keretben félholdalakú áttört díszű, karmosan foglalt ékköves lunula, alatta két angyalfej. A keret felett glóriában a Szentlélek, galamb képében, kétoldalán csigás talapaton 1-1 térdelő angyalka, fent baldachin alatt trónon ülő Atya-

- isten, felette kereszt. A kartus mögött dicsugarak.
- Talpán bécsi hitelesítő bélyeg, 1739. JK mesterjegy.
238. PACIFICALE, ezüst, trébelt és öntött. Kerek, tagozott talpa kettős gyöngysorral díszített váza, körtealaku. A keresztvégek háromkaréjosak és gyöngysorral szegettek. Öntött corpus, felette INRI felirat szalagon. Talpán alul bevésve: CA 1783.
239. GYERTYATARTÓ, 2 db ezüst. Trébelt, kerek talp, recézett talpperem, gyűrűs tagozat, felette kupos szár, tojásdad, elálló peremű csésze. Talpán bécsi hitelesítő bélyeg 1815. KS. mesterjegy.
240. PÁSZTORBOT, ezüst, tagozott, levélkoszorús és gyöngysoros nyolcszögű, balluszteres szárra fent domboru, állóleveles díszben végződik. Ezen nyugszik a páztorbot csigásan hajló kampója, szegfejes, öntött szegélyek, piros, sárga, kék, fehér, zöld kazettásan foglalt ékkövekkel, a kampó végén egyik oldalán Szent István, a másik oldalon Szűz Mária glóriás öntött alakja.
- A száron bécsi hitelesítő bélyeg, elmosódott évszámmal. EK mesterjegy 1780. k.
241. MISEKANNA TÁLCÁVAL, ezüst, trébelt, hullámos, körvonalú ovális alak, trébelt akantuszleveles peremdíszel.
- Bécs, 1840. hitelesítő bélyeg beütve. Peremén olvashatatlan mesterjegy.
242. KANNÁCSKA, körteidomu, bordás trébelt teste 4 csigás lábán áll, oldalán trébelt akantuszcsokrok. Törtvonalú fül, felnyíló leveles díszű fedelén A, illetve V betű. Neobarokk. V. bécsi jegy, 1839.
243. FÜSTÖLŐ, ezüst, trébelt és öntött. Alsó része talpas vázaidomu. Testén trébelt kagylódísz és angyalfejek. Peremén beütött bécsi hitelesítő bélyeg, 1752. évszámmal FS
F
244. NAVICULA, ezüst, trébelt, talpa ovális tagozott, nodusza körteidomu. Fedelén trébelt, rokokó lángnyelves dísz.
- Bécsi hitelesítő bélyeg, 1752. FSF. mesterjegy fedelén beütve.
245. FÜSTÖLŐ, ezüst, trébelt. Talpas, zömök vázaidom, három öntött angyalfejjel, körben akantuszleveles és csigás díszű barokk kartusok, bennük vésett Mária, Jézus, OSI monogram és Ordinus S Clara Budensi 1719. Felső része áttört akantuszlevelekkel, és virágokkal díszített. Tetején áttört rozetta. Fogantyúja gerezdes és akantuszleveles.
- Magyar, 1719.
246. NAVICULA, ezüst, trébelt és öntött, ovális, felső részén gerezdes talp, balluszteres szár, gerezdelt, csónak idomu test. Fedelén kétszeres akantusz koszoruban rozetta.
- Beütve budai hitelesítő jegy, IL mesterjegy. 1780. körül.
- Irodalom: Kászeghy, 304.
247. KEHELY, aranyozott ezüst. Trébelt és öntött. 6 karéjos tagozott, magas talpán szőlőfürtök és levelek. Domboru angyalfejek és szőlőfürtök váltakoznak avöngysoros övvel. Tojásdad testű öntött noduszán 3 angyalfej, gyümölcsköteg, a váza felső része gyöngysoros. A kosár, sűrű, trébelt szőlőindákkal. Egyenes vonalú csésze, talpán beütve: H koronával és RAA.
- Brassó, XVII. sz. második fele.
248. KEHELY, aranyozott ezüst. Trébelt és öntött. Talpán akantuszlevélsor, kagylós indák buzakalásszal, szőlőfürttel váltakozva. Kosarán kagylós díszű szivalaku kartusokban szőlőlevelek és fürtök. A kosár berakásán rozetták és palmetták váltakoznak.
- Talpán vésett felirat:
Joannes Marich C. E. Alba
Regalensis Custos et J Tabula
Regiae Praelatus obtulit Anno
1821.
- Beütve pesti hitelesítő bélyeg. FS mesterjegy. Franciscus Schmidt pesti mesterjegye. 1821.
- Irodalom: Kászeghy, 523.
249. KEHELY, részben aranyozott ezüst, trébelt és öntött. Kerek talpának boltozatos felső részén trébelt virágdísz, nodusza körteidomu, fehér-ezüst, áttört díszű kosarán lent hajlott akantuszlevelek, fent körülfutó virág és levéldísz.
- XVII. század második fele, magyar
250. KEHELY, aranyozott ezüst, trébelt és öntött. Talpa hatkaréjos. Domboru felületén kagylódísz. A talp felső részén lecsüngő akantuszlevelek. Noduszán 4 oldalon barokk kartus. Kupakosara rokokó kagylós és csigás kartusokkal díszített. Talpán vésett felirat: A.R.E.S. Soc. Jesu Comaromi donatus Eccl.
1769. Magyar.
251. KEHELY, részben aranyozott ezüst, trébelt. Kerek, peremes talpán három augsburgi mintájú virág levéllel; vázaidomu nodusz. Fehér-

- ezüst, áttört virágos és leveles a kupakosára. Talpán fűrészfogas vonal.
XVII. század, német.
252. KÉZMOSÓ-TÁL, ezüst, trébelt. Ovális, palmettás, öntött peremszegélyes.
Bécs, 1816. FK. mesterjegy.
253. KANNA, sisakalaku, ovális, recés diszű talpon. F.K. mesterjegy.
Bécs, 1816.
254. MONSTRANCIA, részben aranyozott ezüst. Négykaréjos ovális talpán négy mezőben, kosárban rózsák. 3 kartussal díszített a vázaidomu nodusz. Az ostyaház körül áttört ezüst lomb és szalagdízítés: egy szárnyas angyalfejjel, két lebegő angyallal, két angyal a bőségszaruvál. Tetején Madonna, félholdon, két oldalt lebegő angyal és korona. Az alakok öntöttek, aranyozottak.
Talpán felírás:
ANDREAS ISTOKOWITZ FIERI FECIT
1737. IHRS.
Magyar, XVIII. sz. eleje.
255. KEHELY, aranyozott ezüst, trébelt és öntött, kerek talpa 6 karéjos. Talpán 6 rokokó kartus, jezsuita szentekkel (3 nagyobb, 3 kisebb).
Háromszögű vázaidomu, csigás, öntött noduszán szőlőfürtök. Kosarán trébelt, rokokó dísz, 3 nagyobb és 3 kisebb kartusban: Krisztus kinszenvedésének jelenetei, fent csigás, rokokó díszű, lezárós, harangalaku csészével.
Talpán beütve: I. F. mesterjegy és kiolvashatatlan hitelesítő bélyeg.
1750. k. Bécs (?)
- S Z É K - E S F E H É R V Á R - Egyházmegyei Muzeum
256. KETTŐSKERESZT, réz, trébelt, hatkaréjos, magas talpán a karéjokban szalag- és kagylódísz, balluszteres rácsos mezővel. Szalag- és kagylódíszrel ékesített nodusz, két karéjos végű kereszt, öntött corpusszal, kazettás foglalású áj-ékkövekkel.
XVIII. sz. k. magyar. Rácalmási plébániáról.
257. CIBORIUMKEHELY, aranyozott réz, ezüstözött. Trébelt, kerek, profilált magas talp, balluszteres nodusz, sima kupa, profilált fedél, tetején kereszt.
XIX. sz. első fele. Tinnyeai plébániáról.
258. KEHELY, PATENÁVAL, aranyozott réz. Trébelt, hatosztatu, magas, gerezdelt talp, balluszteres nodusz, sima kupa. Hozzá sima paténa. XVIII. sz. 1. fele. Székesegyházból.
259. PACIFICALE, ezüstözött réz, trébelt. Kerek, profilált talpához balluszteres nodusz csatlakozik, rajta karéjos végződésű kereszt, öntött rozettákkal és öntött corpusszal.
XIX. sz. 1. fele. Székesegyházból.
260. KEHELY, PATENÁVAL, réz trébelt, aranyozott. Stilizált palmettasoros talp. Balluszteralaku nodusz, trébelt szőlőfürtös és buzakalászos kupakosár, sodrott-kötéldísz lezáródással. 1830. k. Dunabogdányi plébániáról.
261. KÁLVÁRIÁT ÁBRÁZOLÓ ÓNPLAKETT.
XVIII. század.
A szigetcsépi földmunkáknál találták.
262. OLAJTARTO, ezüst, öntött. Három kis henger, lóhereidomu, csuklós fedéllel.
Bevésvé C O I. Fenekén bécsi jegy, 1733. és IR mesterjegy.
Bécs, 1733.
263. Sellyei Nagy Ignác I. fehérvári püspök KOPORSÓKULCSA. - Aranyozott vas, három karéjos fej, a hit-remény-szeretet öntött ábrázolásával.
Sima toll.
XVIII. század.
264. THURIBULUM, ezüstözött vas. Empire vázaidomu, áttört köpennyel, három láncsal.
XIX. sz. eleje. Szigetmonostori plébániáról.
265. NAVICULA, ezüstözött, trébelt sárgarézt, kerek álló levélsoros talp, hengeres nodusz, csónakalaku, leveles díszű test, csuklós, leveles díszű fedél.
Copf, XVIII. sz. vége.
Székesegyházból.
266. BETEGLÁTOGATÓ EDÉNY, neogótikus, öntött sárgarézt.
XIX. sz. 2. fele.
Csákvári plébániáról.
267. OLAJTARTÓ, réz, két lapos korongból, tetején latin kereszt.
XIX. sz. 1. fele.
Püspökkápolnából.
268. KEHELY, PATENÁVAL, ezüst. Hatkaréjos, domboru, talp balluszteres nodusz, sima kupa. Hozzá sima paténa.

270. KEHELY, aranyozott réz. Kerek magas talp, trébelt, hatkaréjos díszítéssel. Díszváza időmu nodusz, sima kupa.
XVIII. sz. vége.
Püspöki palotából.
271. KEHELY, aranyozott réz. Hatkaréjos, domboru, magas, trébelt talp, díszváza időmu nodusz, sima kupa.
XVIII. sz. magyar
Püspöki palotából.
272. KEHELY PATENÁVAL, aranyozott ezüst. Trébelt. Hatkaréjos, domboru talp, trébelt szív-palmettákkal és dülényekben rozettákkal díszített sávval. Díszváza időmu, 6 oldalú nodusz, sima kupa.
XVIII. század.
273. KEHELY, aranyozott réz. Trébelt, hatkaréjos, magas profilált talp, öntött váza időmu nodusz. Sima kupa. Hozzá sima patena.
XVIII. sz. k. magyar
274. MONSTRANCIA-ALAKU EREKLYETARTÓ, aranyozott réz. Karéjos, magas talp, trébelt, lángnyelves díszel. Díszváza időmu nodusz. Barokk keresztalaku ereklyetartó, lemezből kivágott dícsugárkoszorúval, ovál nyílású, álékköves ablakkal. A monstrancia tetején féldrágakövekkel kirakott korona.
XVIII. sz. k. magyar.
Nagytétényi plébániáról.
275. PACIFICALE, Pauer János püspöké volt. Ezüst, latin felirással, a régi székesegyház szentélyfalát borító mozaik darabkaival.
XIX. század.
Székesegyházból.
276. CIBORIUMKEHELY, aranyozott réz.
XIX. század eleje.
Tinnei plébániáról.
277. SZENTKERESZT EREKLYETARTÓ, részben aranyozott ezüst. Négykaréjos, profilált, talpán trébelt lángnyelves dísz, vázaalakú nodusz. Monstranciaalakú ereklyetartó, rokokó lángnyelves díszítéssel, felül keresztalaku, alul ovális ereklyetartóval.
XVIII. sz. k.
M. S. mesterjegy, kiolvashatatlan városbélyeg.
Felsővárosi plébániáról.
278. KEHELY, aranyozott réz, kupája ezüst kosárban. Hatkaréjos talp, trébelt barokk, levél- és szalagdísszel; ballusztéres nodusz, fehér ezüst kupakosár, trébelt lomb- és szalagdísszel ovális medaillonokkal.
XVII. sz. vége, XVIII. sz. eleje.
Pákozdi plébániáról.
279. KULCS, vas. Ásatásból, gótikus.
280. KEHELY, aranyozott réz, trébelt. Hatkaréjos, magas talp, 3 szárnyas angyalfejjel, 3 barokk kartusban Krisztus kinszenvedésének szimbólumával. Körtealakú, 3 barokk kartussal díszített nodusz, fehér ezüst kupakosár, 3 angyalfejjel, barokk kartusban Krisztus kinszenvedésének eszközeivel.
XVIII. sz. eleje.
Istiméri plébániáról.
281. KERESZT, réz, ezüstözött. Kerek talp, ballusztéres nodusz, karéjos végű, latin keresztalaku, benne szarufaragás, egyik oldalon a négy evangélistával és a corpusszal, a másikon a megkezesztelkedés, felül az Atyaisten, alul Szent Miklós püspök.
XVIII. század.
Balkán. Szaszanov bicskei birtokos ajándéka Schwoy Lajos püspöknek.
282. KEHELY, ezüst, kerek talp, ballusztéres nodusz, sima kupa.
1830. körül.
Nagytétényből.
283. ÖRÖKMÉCS, réz, trébelt, ezüstözött. Váza időmu, három kagyló-füllel, lánccal. Testén vésett kagylók. Tetején palmettasor.
1790. körül, magyar.
Füle-i templomból.
284. KEHELY, ezüst, trébelt, aranyozva. Kerek talp, váza időmu nodusz, sima kupa. Sima patenáján IHS bevésve.
XVIII. sz. 2. fele.
285. KEHELY, réz, trébelt, aranyozott. Hatkaréjos talp, váza időmu nodusz, sima kupa.
XVIII. sz. 2. fele.
Székesfehérvári püspöki palotából.
286. KÉZMOSÓEDÉNY, ón, öntött, 3 gömblábon álló tál, hullámos körvonalú hátfallal, amely két csigával kapcsolódik oldalt a tálhoz. felette gömbös víztároló, kifolyócsővel.
XVII. sz. vége.
Székesfehérvári Szemináriumi templomból.

287. KÉZMOSOEDÉNY, tálból és vizeztartóból áll, I S I betűs, 1775. évszámú jeggyel.
A szabadbattyáni plébániáról.
288. OLAJTARTÓ, ezüst, trébelt. Belül aranyozott, hengeres, 2 vésett övvel. Fedele recézett, dróttal szegett, tetején öntött kereszt.
XIX. század.
Püspökkápolnából.
289. OLAJTARTÓ DOBOZ, ezüst. Lapos, korongalaku, csuklós fedéllel, amelynek széle is aranyozott.
Bevésett IHS és CFHP RDMB Anno 1699. felirattal.
Magyar, 1699.
Székesfehérvár, Károly János nagyprépost hagyatékából.
290. BETEGLÁTOGATÓ EDÉNY, korongja ezüst, patenaidomu, körlapja aranyozott réz.
Tetején vésett IHS.
1867 után, magyar.
Tinnyeai plébániáról.
291. CIBORIUMKEHELY, aranyozott réz, Trébelt, kerek, profilált magas talp, balluszteres nodusz. Sima kupa, profilált fedél, tetején kereszt.
XVIII. sz. k.
292. PACIFICALE, ezüst, kerek talp, állólevélsorral, övvel díszítve. Balluszteres nodusz, öntött, karéjos végződésű keresztben rozetták, aranyozott INRI tábla. Öntött, aranyozott corpusszal.
Talpán bevésve:
Magdalena Schandelin 1831.
és beütött teljes névbélyeg.
1831.
Budakalászi plébániáról.
293. RENDJEL. VII. Pius pápa által Horváth Nep. János Napoleon-kori 5. huszárezred századosának adományozott Krisztus rend csillaga. 1814. Ezüst sugárkoszorúval övezett, aranyozott szalaggal átkötött babérkoszoru, közepén fehér zománcos alapon piros translucid, zománcos kereszt, benne fehér zománcos kereszt.
1814.
Ráckevei plébániáról.
294. MONSTRANCIA, aranyozott vörösréz. Trébelt, ovális, tagolt, álló levélsorral és karikákkal díszített talp, balluszteres nodusz, egy aranyozott és egy ezüstözött ovális glóriával övezett, felhődisszel koszorúzott ovális szentségház. Félholdalaku lunula.
Tetején kereszt.
Copf, XVIII. sz. v.
Nagytétényi plébániáról.
295. OLAJTARTÓ, ón, öntött. Két kis nyelvvel, összekapcsolt henger, az egyik fedeles.
1700. k. magyar
Püspöki kápolnából.
296. BURNOTSZELENCE, ezüst, ovális, vésett, tetején vésett neobarokk kartusban SJ monogram (Simor János hercegprímás).
XIX. sz. k.
297. SZENTSÉGTARTÓ, réz, részben ezüst. Trébelt, öntött, karéjos, négy részre osztott talp, lángnyelves és kagylódisszel, öntött diszváaidomu nodusz. Rokokó kartus alaku szentségház, rajta kétoldalt két angyal, alul a galamb, fent az Atyaisten öntött alakjával, közöttük sugárkoszoru.
XVIII. sz. 2. fele.
Tinnyeai plébániáról.
298. MONSTRANCIA, aranyozott réz, részben ezüst. Karéjos ovális, magas talp, trébelt, barokk levéldisszel. Négy ezüst kerek medaillonban a négy evangélista ezüst trébelt mellképével. Rózsadíszes, nodusz. Szentséggházat két dícsugaras öv, későbarokk leveles dísz között aranyozott angyalfejek, fent az Atyaisten, lent galamb ékesíti. Szentséggháza kagylóidomokkal és buzakalással, szőlővel és rózsával díszített.
XVIII. sz. 2. fele, magyar.
Izszakaszentgyörgyi plébániáról.
299. OLAJTARTÓ EDÉNYEK, 3 db. Ón, öntött, hengeres testű, fedéllel. A csákvári esperesi kerület régi olajtartó edényei voltak.
XVIII. század.
Csákvári rk. templomból.
300. KEHELY, réz, aranyozott, hatosztatu peremes talp, nagy körtealaku nodusz, sima kupa. Kamalduli szerzetesek cimere a talpon bevésve. A majki kamalduliaké volt.
XVIII. sz. eleje.
Csákvári rk. templomból.
301. EREKLYETARTÓ, aranyozott réz. Peremes, lapos kupolás 8 gerezdes, talpán kagylódísz. Nodusza balluszteralaku, 8 gyöngydíszel. Erekljetartója kartusalaku lángnyelves kazettába zárt élékköves, mögötte dícsfénykoszoru.
XVIII. sz. rokokó.
Dunabogdányi rk. templomból.
302. KERESZT EREKLYETARTÓ, réz és ezüst, részben aranyozva, peremes ovális talpán virágok.

Kartus alakú, ovális nyílású, ereklyetartó része két oldalán térdeplő angyalkák. Körülötte szőlőfürtök. Felül Isten szeme.

XVIII. sz.

A móri magyar templomból.

303. EREKLYETARTÓ, réz, aranyozva. Négyosztatu peremes talpán lángnyelves dísz. Négyoldalú váza a nodusz. Hegedűalakú, közepén kereszt, alul ovális nyílásnál áttört kartusos, lángnyelves ereklyetartó mögött lángnyelves kartus-keret és dicsfénykoszoru.
- Rokokó, XVIII. sz.
A rácálmási rk. templomból.
304. EREKLYETARTÓ, monstrancia alakú, réz, aranyozott, trébelt. Peremes, kupolás ellipszis alakú talpa mezőnyökre tagolt, medaillonokkal, füzérekkel díszített. Ereklyetartó ház két pálmalevéllal keretezett, ál-ékkövekkel díszített, mögötte kettős sugárdísz és levélkoszoru.
- XVIII. sz. vége, copf.
A sárszentágotai rk. templomból.
305. KEHELY, réz, aranyozott, hatosztatu magas, bordás talpa 6 oldalú karéjos vázaalakú nodusza, sima kupakosara van.
- XVIII. század.
A sárszentágotai rk. templomból.
306. KEHELY, réz, aranyozott, trébelt. Hatosztatu talpán hat szalagdíszű mezőben rozetta. Nodusza hatoldalú, kupája sima.
- XVIII. sz. vége.
A tinnyi rk. templomból.
307. KEHELY, réz, aranyozott. Hatkaréjos peremes talp, hatoldalú vázaalakú nodusz, sima kupakosár.
- XVIII. sz.
A váli rk. templomból.
308. MONSTRANCIA, réz, aranyozva. Négyosztatu, kupolás, peremes talpán rokokó kartusok, dicsugara koszorúval övezett, lángnyelves ezüstözött keretén, két térdeplő angyal és felül az Atyaisten. Az ovális szentségtartót lángnyelves keret díszíti.
- XVIII. sz. első fele.
Zámolyi plébániáról.
309. KEHELY, réz, aranyozott. Peremes, kupolás, talpa 6 gerezddel tagolt, Nodusza körtealakú, szalagdíszű kartusban foglalt palmettákkal ékes. Áttört kupakosarán angyalfejek és virágdísz.
- XVII. sz. vége, magyar.
Zámolyi rk. templomból.

310. EREKLYETARTÓ, réz, aranyozott, ellipszis alakú, többször tagolt, peremes talppal, két oldalú váza a nodusz. Kartus alakú ereklyetartót ál-ékkövek ékítik, mögötte architektonikus felépítésű részen veretek. Szent Háromság, Nep. Szent János, Xavéri Szent Ferenc, fekvő női szent.
- Talpán, kartusán ál-ékkövek.
1720. körüli.
Székesfehérvári Felsővárosi plébániatemplomból.

311. KEHELY, réz, trébelt, aranyozott, peremes, hatkaréjos, szegecsek részére átfúrt talp, nodusza 3 kartusszal, kupakosara áttört, levéldíszes.

XVIII. sz. eleje.

A felsővárosi plébániatemplom tumba kelyhe.

312. KEHELY, ezüst, aranyozott, trébelt peremes talpán kartusokat tartó angyalok. A kartusokban Krisztus életéből vett jelenetek. Körtealakú noduszán virág- és gyümölcsfüzér. Fehérezüst kupakosarán angyalok, Krisztus kinszenvedési eszközeivel.

XVII. sz. vége.

Székesegyházból.

S Z É K E S F E H É R V Á R - Felsővárosi T.

313. MONSTRANCIA, réz, aranyozott. Ellipszis alakú, peremes, cakkos talpa 8 osztatu kupola alakú. Nodusza háromoldalú váza. A rocailleos díszítésű, ovális szentség ház körül áttört rocailleos, lángnyelves, architektonikus keret. Emögött sugárdísz.

Magyar, XVIII. század.

Székesfehérvár város Szent Sebestyén temploma.

314. EREKLYETARTÓ, vörösréz, aranyozott. Ellipszis alakú, peremes talp bordás, négyosztatu. Az ereklyeház többször keretezett, architektonikus felépítésű. Tetején baldachin. Hamis drágakövekkel ékített, benne Szent Sebestyén ereklyéje.

Magyar, XVIII. század.

Székesfehérvár város Szent Sebestyén temploma.

S Z É K E S F E H É R V Á R - GKT.

315. EREKLYETARTÓ KERESZT. - Ezüst foglalatban körtefa-faragvány, a Kálvária és a keresztelés jelenetével. A keret szárai között aranyozott dicsugarak. Vájatos szár, vésett lombdíszes nodusz, tagolt kerek talp. Diana fejű bélyeg.

Magyar, XIX. sz. 2. fele.

Faragvány régebbi. Székesfehérvári Görögkeleti templomból.

316. OLAJMÉCSES, ezüst, peremes csanakp-alaku. Öntött, cizellált és vésett, két peremén álló levéldisz. Teste áttört, 3 figurális jelenettel: Szent György legyőzi a sárkányt, az Isten anyja medaillonban, - a-
lul 2 ószláv szent oszlopos fülkében és a Kálvária jelenete. 3 rozettából kiinduló láncon függ.

Balkán, XVII. sz.

317. KEHELY, aranyozott ezüst. Trébelt, cizellált, vésett. Hatkaréjos talp, dudortagja-
in trébelt lombdisz. A talp és szár találko-
zásánál a karéjokban vésett tulipán, margaréta váltakoznak. A szárat kamosan fog-
lalt türkiz, kék és piros féldrágakövek dí-
szítik. Két kis kék zománcos medaillonban
kis aranyvirág, körtealaku, vésett és dom-
boru lombdiszes fehérézüst nodusz, alatta
és felette gyöngysor. Kupakosora fehér-
ezüst, kivágott barokk virágos lombdisz. E-
gyenesfalu kupa.

Jelzés nélkül, XVIII. sz. 1. fele.

318. OLAJMÉCSES, ezüst, domboru, diszitmény-
nyel, cizellált. Gömbalaku, kis hullámos
peremű szájnyalással. Oldalán 3 plasztikus
szárnyas öntött angyalfej, ebből indul ki a
tartólánc. Alján kettős kereszt, bélyeg.

Magyar, XVIII. sz.

S Z É K E S F E H É R V Á R - RFT.

319. URVACSORAOSZTÓ TÁLKA, ezüst, trébelt,
alacsonyperemű sima tányér, melyet peremén
gillosált mintás szalag keretez.

Pest, 1840. Georgius Gosszmann.

Irodalom: Kőszeghy 543, 413.

320. URVACSORAOSZTÓ KEHELY, ezüst, tré-
belt, aranyozott, kerek peremes profilált
talpa, felfelé keskenyedő konikus taggal,
tetején bordázott balluszter alaku nodusz-
szal. Kupája harang-alaku, alján vésett
fűzfalevelekből kosár.

Székesfehérvári városbélyeg, 1822. évből.
Mesterjegy: Günther Kőszé

Talpán felírás:

A Székes Fehérvári Refta Sz. Ekklesia
tsináltatta Sz. Fehérvárott Okto.

Holdnapnak 24-ig Napján 1828 Eszten-
dőben.

Irodalom: Kőszeghy 2067.

321. URVACSORAOSZTÓ KEHELY, ezüst, tré-
belt, helyenként aranyozott. Kerek, peremes,
profilált talpa felfelé keskenyedő konuszban
végződik. Tetején bordázott balluszter alaku

nodusszal, hozzá kapcsolódó orsó idom alkot-
ja a szárat. Kupája harang-alaku, alján nyelv-
idomokból alkotott vésett kosár. Székesfehé-
vári városbélyeg, 1854.

Mesterjegy: Jacobus Rohmüller.

Irodalom: Kőszeghy 2070.

322. KERESZTELŐ KANCSÓ, ezüst, trébelt, gerez-
des testű, sima és virágdiszes gerezdek válta-
kozásával, széles kiöntővel, kérdőjelalaku ful-
lél.

Pest, 1866. Mesterjegy: Laky Károly.

Irodalom: Kőszeghy 527.

323. KERESZTELŐTÁL, ezüst, trébelt, téglalap ala-
ku, bordás, karéjos peremű, peremén rózsák-
kal. Diszített. "Rózsás biedermeier"

Felirata:

A Fehérvári Reformált Egyházé
1867.

Mesterjegy: Pest, Laky Károly, 1866.

Irodalom: Kőszeghy 526, 437.

324. KANNA, ón, öntött. Hengeres teste felfelé
kissé szűkül. Profilált kiöntő, erősen kiugró
fűl, gömbbillentő, csuklóra járó, mozgatható
fedő. A kiöntő körül, egyszerű, keskeny
flechelt dísz. Fenekén belül két beütött Prob-
zinn-jegy között olvashatatlan kerek bélyeg.
Alján nyolc-soros vésett szöveg és 1825.évszám

A SZ FE
HERVÁRI HELV
VALLÁST TÉTTEL
TARTO GYÜLEKE
ZET SZÁMÁRA KÉ
SZITTETTE
CHIAPO BÉNIAMIN
1825.

XIX. század első fele.

Irodalom: P. Weiner: Altes Zinn

S Z É K E S F E H É R V Á R - István Király Múzeum.

325. CÉHKORSÓ, ón, öntött. Hengeres test, kérdő-
jel alaku fűl, csuklóra járó, mozgatható fedő,
három plasztikus oroszlánt ábrázoló láb. Tes-
tén elöl nyolcsoros, magyar nyelvű, magyar
mesterneveket feltüntető felirat és 1777. év-
szám. A székesfehérvári csizmadiacéh kannája
volt. Fedőfogója elveszett (figurális volt).

XVIII. század.

326. CÉHKORSÓ, ón, öntött. Hengeres test, kérdő-
jel alaku fűl, csuklóra járó, mozgatható fedő,
három, plasztikus kétfejű sas ábrázoló díszes
láb. Fedőfogója plasztikus figurát ábrázol.

Testén elől vésett céhfelirat, német nyelvű, német nevekkal és 1703. évszámmal. Fülén kivehetetlen, (Besztercebányára emlékeztető) jegy.

XVIII. század eleje.

327. KANNA, ón, öntött. Körtealaku test, kérdőjel alakú fül, csuklóra járó mozgatható fedő. Testén Madonnát ábrázoló vésett rajz. Fedelén D G monogram és 1769 évszám. Beütött Feinzinn-jegy, I W betűkkel és 1759. évszámmal.

XVIII. század.

328. CUKORTARTÓ, ezüst, fedeles, tetején három, plasztikus, kihajló virágszál.

Augustinus Böhm, Székesfehérvár.
XIX. század eleje.

Irodalom: Kőszeghy 2066.

B U D A P E S T - Iparművészeti Múzeum

329. KANNA, ón, fedeles. Felfelé keskenyedő hengeres test, profilált kiöntőcső, kérdőjel alakú fül, fedélgombja hiányzik. Három kammos lábön áll.

Testén elől vésett felirat:

N 1

A GARDONYI REF SZ. EKLESIA
SZAMARCA. TSINÁLTOTTA
TOTH JÁNOS BUDÁN
FAUSER MATIAS ADOLF
1783. DIE. 28. COT

Készítette Fauser Mátyás Budán, 1783-ban.

Irodalom: Mihalik Sándor: Pest-budai önműves emlékek, Budapest, 1940. 22. oldal. (Ltsz.: 57.731.1.)

330. KANNA, ón, fedele hiányzik. Hengeres test, alsó szélén körbefutó vonalazás. Kagylóalakú billentő.

Fenekén bevéselt felirat:

Nemes Pálfia János és hitvese Vörös
Eörsébeth tsináltatták a Sz. Fehérvári
Ref-ta Anyaszentegyház számára. Aug. 6.
1823-dik Esztendőben.

Nagyon rossz állapotban került 1952-ben az Iparművészeti Múzeumba, ahol restaurálták.

Magyar, XIX. sz. eleje. (Ltsz.: 52.2927.1.)

331. CUKORFOGÓ, ezüst, végei felfelé karcsu sodók és két végén kagylóban végződők. Hajlatánál vésett rombuszidombban, rücskölt alapon, vésett virágdísz. Mesterjeggyel és évszámmal jelzett.

Franciscus Günther, Székesfehérvár, 1822.

Irodalom: Kőszeghy 2067.
(Ltsz.: 51.1029.1.)

332. GYERTYATARTÓ, ezüst, kerek, kuposodó talpát kötélfonást utánozó gyűrű választja el a felfelé ívesen szélesedő szártól, melynek felső részén szélesebb övben, poncolt alapon levéldísz található. Talpán városjegy és AF mesterjegy.

Andreas Fanari, Székesfehérvár.

XIX. század eleje.

Irodalom: Kőszeghy 2064.
(Ltsz.: 54.1405.1.)

333. SOTARTÓ, ezüst, triposz-alaku. Ivelt oldalú talpon emelkednek a recés övvel összekötött lábak s ezen helyezkedik el a recés szélű félgömbalakú csésze. Beütött jegyek.
Franciscus Günther, Székesfehérvár, 1800. k.

Irodalom: Kőszeghy 2067.
(Ltsz.: 59.2087.1.)

334. KAZETTA, ezüst, filigrán-munka. Téglalakú test, rászerezelt, fél-hengeralakú tetővel.
Michael Krizmanics, Székesfehérvár.
XVIII. század vége.

Irodalom: Kőszeghy 2061.

C E L L D Ö M Ö L K - Bencés templom

335. OFFER, ezüst, trébelt, SZEM.
Böhm Ágoston mesterjegye.
Székesfehérvári városbélyeg.

336. OFFER, ezüst, trébelt. Ovális medaillonban egy férfi és egy nő arckép, profilban.
Rohrmüller Jakab mesterjegye.
Székesfehérvári városbélyeg, 2 db.

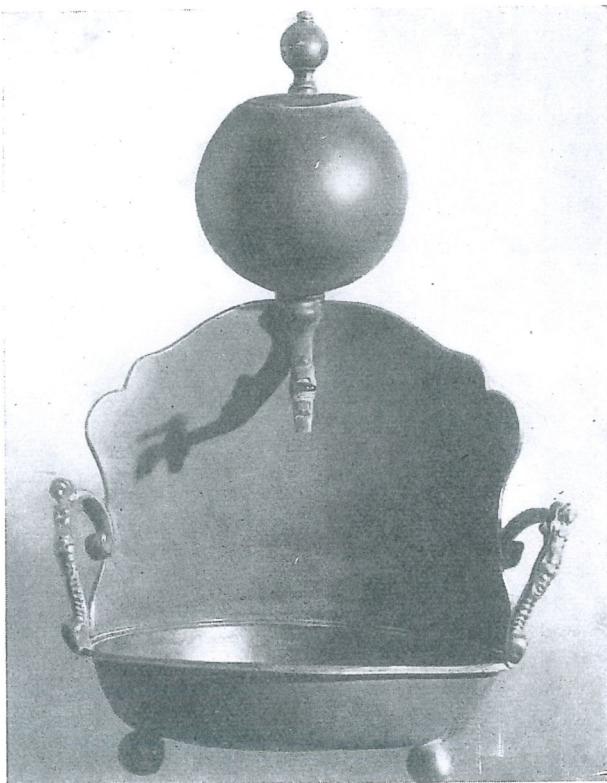
337. OFFER, ezüst, trébelt. Téglalap alakú plaketten relief.
Szent Anna és Mária.
Böhm Ágoston mesterjegye.
Székesfehérvári városbélyeg.

338. OFFER, ezüst, trébelt. ORR.
Franciscus Günther mesterjegye, 1822.

I N D E X

- Augsburg 162, 182, 228, 229
 Besztercebánya 326
 Balkán 281, 316
 Bécs 6, 7, 23, 26, 27, 29, 66, 97, 107,
 126, 140, 143, 148, 160, 168, 169,
 194, 220, 230, 237, 239, 240, 241,
 242, 243, 244, 252, 253, 255, 262.
 Bóhm Augustinus 44, 112, 328
 Brassó 247
 Buda 16, 28, 40, 42, 51, 52, 60, 110,
 111, 132, 189, 191, 223, 234, 246,
 329
 Budakalász 292
 Büttösi Georgius 141
 Csákvár 266, 299, 300
 Debrecen 141
 Dunabogdány 260, 301
 Erdély 217
 Faber Daniel 33
 Fanari Andreas 48, 332
 Fauser Johannes 189, 191
 Fauser Mathias 132, 329
 Fischer Leopoldus 61
 Füle 283
 Gerick, Josephus 56
 Gossmann, Georgius 54, 142, 319
 Gretschl Josephus 40
 Gretschl Wenzel 42, 234
 Günther Franciscus 320, 331, 333, 36, 41, 43,
 47, 80, 130, 113, 114, 183, 184, 187, 188
 Győr 49, 58, 64, 84, 178
 Izsakaszentgyörgy 298
 Izsztimér 280
 Juhász Márton 202
 Kíev 166
 Komárom 19, 202, 38, 174.
 Kőszeg 50
 Kriek Johannes 139
 Krizmanics, Michael 334
 Laky Károly 181, 322, 363
 Lederer Josephus 64, 84, 178
 Liebrich Johannes 51, 52
 Lubisics Emericus 60
 Mór 302
 Nagytétény 274, 282, 294
 Olaszország 233
 Pákozd 278
 Pasperger Josephus I. 87
 Pasperger Josephus II. 39, 209
 Pasperger Johannes 46
 Pest 2, 4, 25, 39, 45, 46, 54, 61, 87, 139, 142,
 181, 184, 209, 211, 213, 214, 232, 248,
 319, 322, 323
 Pozsony 33, 53, 55, 56, 170
 Prandiner Josephus 99, 213, 214
 Raab, Christian 49
 Rácalmás 256, 303
 Ráckeve 293
 Rohrmüller, Jacobus 176, 321
 Sárszentágota 304, 305
 Schätzl, Josephus 25
 Schickinger, Josephus 53
 Schmidt, Franciscus 248
 Schier Ludovicus 56
 Simor János primás 296
 Szabadbattyány 287
 Szentjóbó Georgius 19
 Szentpétery, Josephus 45, 183, 184
 Székesfehérvár 36, 37, 41, 43, 44, 47, 48, 79,
 80, 93, 94, 95, 106, 112, 113, 114, 130,
 153, 176, 177, 183, 187, 188, 221, 320,
 321, 328, 331, 332, 333, 334
 Székesfehérvár: Egyházmegyei Múzeum: 8, 24, 34,
 127, 128, 136, 146, 149, 150, 172, 199,
 215, 216, 219
 Székesfehérvár: Székesegyház 258, 259, 265, 275,
 312
 Székesfehérvár: Püspökkápolna: 269, 270, 271,
 285, 288, 295
 Székesfehérvár: püspöki kincstár 35, 118, 119,
 120, 121
 Szigetmonostor 264
 Szigetcsép 261
 Szláv mesterek 164, 165
 Tiertsch, Michael 170
 Tinnye 257, 276, 290, 297
 Üveges Márton 174
 Vái 307
 Vértessedoboz 14
 Zámoly 308, 309
 Zeller, Franciscus 211.

- 1./ Fauser János pesti óntő jegye (1804-1847)
Tányér. Soponya, Ref. Lelk. Hiv.
Tányér. Zámoly, Ref. Lelk. Hiv.
Tányér 1815. évszámmal. Alcsutdoboz.
(Vértessedoboz Ref. Egyh.)
- 2./ Stephan Loibl pesti óntő jegye
(1768-1787)
Tányér, Cs Rf E 1787 felirattal.
Csósz, Ref. Lelk. Hiv.
- 3./ Joseph Lederer győri óntő jegye
(1773-1784)
Kanna. Sárbogárd. Ref. Lelk. Hiv.
- 4./ Elmosódott jegy, Stephan Loibl jegyéhez ha-
sonló.
Tányér TI monogrammal, vésett héber
betűs felirattal.
Kajászó. Ref. Lelk. Hiv.
- 5./ Joseph Lederer győri óntő jegye
(1773-1784)
Kanna 1784. évszámmal. Csákberény.
Ref. Lelk. Hiv.
- 6./ Joseph Lederer (lásd fent)
Tányér. Csósz. Ref. Lelk. Hiv.
- 7./ Györött, a XVII. sz. végén és a XIX. sz. ele-
jén gyakran használt jegy.
Kannapár, egyik 1789., másik 1792.
évszámmal. Bodajk, Ref. Lelk. Hiv.
- 8./ "Vermischtes Zinn"-jegy, annak igazolása, hogy
az ónedényt régebbi ónedényből, anyag-
hozzáadás nélkül öntötték ujja. Magyar-
országon sűrűn használatos a XVIII-XIX.
században.
- 9./ Vsz. győri jegy I W mester.
Tányér bevéselt 1801. évszámmal, jegy
háromszor beütve. Doboz. Ref. Lelk.
Hiv.
- 10./ IGD mester, Bécs, 1705. évsz.
Keresztelőtől 1725. évszámmal. Cece.
Ref. Lelk. Hiv.
- 11./ IGD mester, Bécs, 1705. évsz.
Keresztelőtől 1725. évszámmal. Cece.
Ref. Lelk. Hiv.
- 11./ XVIII. sz. eleji mesterjegy.
Kanna. Pákozdi. Ref. Lelk. Hiv.
- 12./ XVIII. sz.-i Salzburg-i mesterjegy.
Tányér 1713. évszámmal. Tabajd. Ref. Lelk. Hiv.

Lavabó, ón, öntött. XVII. század vége.
Egyházmegyei Múzeum Székesfehérvár.
Kat. N° 286.

Lavabo, Zinn, Guss. Ende des XVII.
Jhts. Székesfehérvár, Museum der Diö-
zese. Kat. No. 286.

Lavabó, ón, öntött. 1775. Egyházmegyei
Múzeum Székesfehérvár. Kat. N° 287.

Lavabo, Zinn, Guss. 1775. Székesfehér-
vár, Museum der Diözese.
Kat. No. 287.

Kanna, ón, öntött. XVIII. század.
Polgárdi, Ref. templom. Kat. N° 155.

Kannen, Zinn, Guss. XVIII. Jht. Pol-
gárdi, Reformierte Kirche. Kat. No.
155.

Kannapár, ón, öntött, Mathias Fauser
budai mester készítette, 1793. Lovas-
berény, Ref. templom

Kannenpaar, Zinn, Guss, Arbeit des
Meisters Mathias Fauser aus Buda. 1793.
Lovasberény, Reformierte Kirche

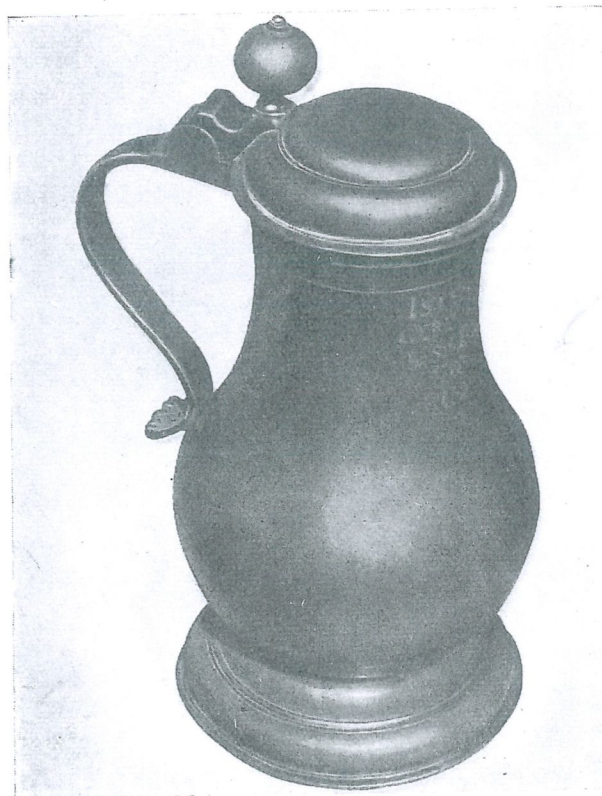

Kanna, ón, XVIII. század vége. Josephus Lederer (Győr) munkája. Sárobgárd, ref. templom

Kanna, ón, 1796. Soponya, ref. templom

Kanne, Zinn, Ende des XVIII Jhts., Arbeit des Josephus Lederer aus Raab. Sárobgárd, Reformierte Kirche

Kanne, Zinn, 1796. Soponya, Reformierte Kirche

Kanna, ón, 1722. Kat. N° 156.

Kanne, Zinn. 1722. Kat. No. 156.

Kanna, ón, 1777. Bicske. Ref. Egyház. Kat. N° 21

Kanne, Zinn. 1777. Bicske, Reformierte Kirche. Kat. No. 21.

Kanna, ón, Bécs, XVIII. sz. Bicske. Ref. Egyház. Kat. N° 23.

Kanne, Zinn. Wien, XVIII. Jht. Bicske, Reformierte Kirche. Kat. No. 23.

Kanna, ón, 1711. Zámoly. Ref. Egyház. Kat. N° 225.

Kanne, Zinn. 1711. Zámoly, Reformierte Kirche. Kat. No. 225.

Kanna, ón, 1760. Zámoly, Ref. Egyház. Kat. N° 226.

Kanne, Zinn. 1760. Zámoly, Reformierte Kirche. Kat. No. 226.